

འཆར་ཀ་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
Celui nommé Udayin

སྒྲེང་གཞི་ <«གཡུང་» «པེ་» བཞི།> རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་བཞུགས་ཏེ་

དེར་གང་གི་ཆེ། ཆེ་དང་ལྷན་པ་བློ་ལ་བ་

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བདག་གི་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་རྣམས་པ་ <《གཞུང་》—པ་> རྩམ་ཅི་བསམལ།

བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་རྣམ་པ་དུ་མ་ནི་བསྐྱབས།

སྒྲིག་པ་མི་དག་གའི་ཆོས་རྣམ་པ་དུ་མ་ནི་བསལ།

དག་བའི་ཚེས་རྒྱུ་པ་དུ་མ་ནི་བསྐྱབས་ན།

Il a accompli d'innombrables actions positives pour moi. À ce moment,

དེ་ནས་དེས་བསམས་པ་

Alors, il pensa : «

སངས་རྒྱལ་འཛིན་རྟེན་དུ་འཕྱུར་བ་གང་ཡང་རུང་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་སེམས་ཅན་ལ་ཐན་པའི་ཕྱིར་འཕྱུར་བར་ཐད་ཀྱིས།

L'apparition d'un Bouddha dans le monde et tout ce qu'il [y fait], c'est uniquement pour le bien des êtres. Donc,

ਸ'ਯ'

décidément,
བདག་གིས་ཀྱང་མེས་པོ་ཅན་ལ་ཕན་པར་བྱ་གོར་མ་ཆག་སྟུང་ནས་
il n’y a pas de doute que je dois aussi faire le bien des êtres. »
དེས་བསམས་པ།
Il pensa : «
བདག་གིས་གདུལ་བར་བྱ་བ་འགའ་ལྷ་ཡོད་དེས་སྟུང་པ་དང་།
Se trouve-t-il quelqu’un qui doit être dompté par moi ? »
དེས་ཡུལ་ཏོག་གི་ཤིང་། <<«གཡང» «པོ» ཞལ་གི། «ཁི་ཧཱྌ་ཤི།» «ཐུང་» དུ་གི། «ཙོ་» གཉི། «ཞོལ་» སྒྲི་གི། ཡོད་འདོད་ན་དུ་ཧཱྌ་ཤི་ཞེས་པ་རྩམས་ ་གཡང་། ཇོ་པོ་། ལ་ཤས་གི་དང་ ་ཁི་ཧཱྌ་། ལ་ཤི་གི་དང་ ་ཚོ་། ལ་ཤུ་ཧཱྌ་དང་
ན་གནས་པ་འཛིན་ཏེ་མལ་ཆེར་བདག་གིས་གདུལ་བར་འགྱུར་བ་>
<<«གཡང» «པོ» «པོ» «ཐུང་» «ཙོ་» «ཞོལ་» པར།> མཐོང་ནས་།
Il vit que la majorité des personnes vivant à Kauśāmbī seraient
domptés par lui. Ensuite,

ཇི་སྲིད་དགའ་བའི་བར་དུ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་གནས་ནས་
 il resta à Rājagṛha tant qu'il voulut et
 དེས་ཤས་ <«གཡུང་»ཤས།>
 il revêtit le nivāsana et le cīvara, puis
 ལྷུང་བཟེད་ཐོགས་ནས་
 il prit son bol à aumône et
 ཡུལ་གྱི་ཤྱོ་བྲིན་གཤམ་བ་དེར་རྒྱ་ཁིང་སོང་སྟེ་
 il voyagea et se rendit au pays de Kauśāmbī et
 དེམཐར་ <«གཡུང་»ལེ་»ཐར།> གྲིས་རྒྱ་ཁིང་སོང་བ་ལས་
 voyageant et allant [là] progressivement,
 ཡུལ་གྱི་ཤྱོ་བྲིན་ཕྱིན་ <«གཡུང་»ལེ་»ཕྱི།> ཅས།
 il alla au pays de Kauśāmbī et
 གྱི་ཤྱོ་བྲིན་ཁྱིམ་བདག་ག་དང་ས་ལས་རིག་གི་ཀུན་དགའ་ར་བ་ན་གནས་སོ། །
 à Kauśāmbī, il demeura dans le jardin du père

ཆོ་དང་ལྷན་པ་དེ་ཡང་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ། མདུན་ན་འདོན་གྱི་བུ་ལས་རབ་རྒྱ་བུ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
 Que « cet honorable possède de grands mérites, il est le fils du
 prêtre-conseiller du roi qui s'est retiré du monde »
 བླ་མ་སོ། །
 fut connu de tous (lit. fut proclamé).
 དེ་ནས་ཀྱི་ཤྱོ་བློ་ན་གསལ་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོས་འཕགས་པ་པི་རྫོ་ལ་བར་རྒྱ་ཇ་ཁྱོངས་སྐྱུ་ཞིང་ཡུལ་ཀྱི་ཤྱོ་བློ་རྩེར་འོངས་ཏེ།
 Ensuite, la population (lit. les gens vivant à) de Kauśāmbī [entendit
 que] « Piṇḍolabhāradvāja a voyagé et il est venu à Kauśāmbī et
 ཀྱི་ཤྱོ་བློ་ན་ཁྱིམ་བདག་ག་དངས་ <གཡུང་> » བེ་ལ་སྐད་དཔྱད་ ལས་རིག་གི་ཀུན་དགའ་རབ་ན་འདུག་གོ་ཞེས་
 à Kauśāmbī, il demeure dans le jardin du père de famille Ghoṣila »,
 ཐོས་སོ། །
 entendirent-ils.

Alors, les habitants formèrent des groupes et des assemblées qui sortirent de la ville de Kauśāmbī pour aller auprès de l'honorable Piṇḍolabhāradvāja. Ils se prosternèrent à ses pieds et s'installèrent devant lui pour écouter le Dharma.

ཐོས་ནས་ཀྱང་

L'ayant entendu,

ཚོགས་ནས་ཚོགས་དང་སྡེ་ཚན་ནས་སྡེ་ཚན་དུ་འདུས་ཤིང་ཚོགས་ཏེ་<«གཙུང་»སྡེ>།

ils se rassemblèrent et se regroupèrent en groupes (lit. de groupe en groupe) et en assemblées (lit. d'assemblée en assemblée), et

གྲོ་ལྡེ་བྲེ་ནས་བྱུང་ནས།

ils sortirent de Kauśāmbī et

ཚོ་དང་ལྷན་པ་པོ་རྣམས་ལ་བར་རྒྱ་ཚག་ལ་བ་དེར་སོང་སྟེ་ལྷགས་ནས།

ils allèrent à l'endroit où se trouvait l'honorable Piṇḍolabhāradvāja et

ཚོ་དང་ལྷན་པ་པོ་རྣམས་ལ་བར་རྒྱ་ཚའི་ཀྱང་<«གཙུང་»ཀྱང་།> བ་ལ་ཕྱག་འཚུལ་ཏེ་

ils se prosternèrent aux pieds de l'honorable Piṇḍolabhāradvāja et

ཚོས་མཉམ་པའི་བྱིར་མདུན་དུ་འཁོད་དོ། །

s'installèrent devant lui pour écouter le Dharma.

L'honorable Piṇḍolabhāradvāja discerna leurs pensées, leurs tendances habituelles, leurs tempéraments et leurs caractères, puis il leur enseigna ce qui leur correspondait.

དེ་ནས་ཚོ་དང་ལྷན་པ་པོ་རྣམས་ལ་བར་རྒྱ་ཚས། དེ་དག་གི་བསམ་པ་དང་བག་ལ་ཉལ་<«གཙུང་»«ཤེད་»+ག> དང་ཁམས་དང་རང་བཞིན་རྟོགས་ནས་

Alors, l'honorable Piṇḍolabhāradvāja discerna leurs pensées, leurs tendances habituelles, leurs tempéraments (lit. élément) et leurs caractères (lit. la nature) et

དེ་དང་འབྲམ་པའི་ཚོས་བསྟན་ཏེ།

il leur prodigua un enseignement leur (lit. à ceci) correspondant.

Alors,

Parmi toutes les personnes assemblées, certains développèrent le niveau de la chaleur alors qu'ils étaient encore assis sur leurs sièges. Certains celui du sommet, celui de l'acceptation correspondant à la vérité, celui de ce qui est sublime parmi les choses du monde ou encore celui de la concentration méditative de la vision. Certaines personnes manifestèrent le résultat de l'entrée dans le courant, le résultat de celui qui revient une fois ou de celui qui ne revient plus. Certains autres se retirèrent du monde et manifestèrent l'état d'arhat.

གྲོ་ལྡེ་བྲེ་ནས་གནས་པའི་སྡེ་བོའི་<«གཙུང་»«ཤེད་»སྡེ> ཚོགས་འདུས་པ་<«ལྷན་པའི་»ལྷན> རྣམས་ཀྱིས་སྟན་དེ་ཉིད་ལ་འཁོད་བཞིན་དུ་ཁ་ཅིག་གིས་ནི་རྩོ་བར་བྱུང་པ་བསྟན་

དོ་<«གཙུང་»«ཤེད་»ལྡེ་དེ། «ལྷན་པའི་»«རྣམས་»«ལྷན་པའི་»བསྟན་དེ།>། །

les assemblées, toutes les personnes regroupées qui vivaient à Kauśāmbī, développèrent [le niveau de] la chaleur alors qu'elles étaient encore assises sur les mêmes sièges.

ཁ་ཅིག་གིས་ནི་སྡེ་བོ་དང་བཅའ་ན་པ་དང་འབྲམ་པའི་བཟོད་པ་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚོས་ཀྱི་མཚན་དང་མཐོང་བའི་སྟོབས་པར་འཇུག་པ་བསྟན་དོ། །

Certains autres [développèrent le niveau] du sommet, [d'autres] de l'acceptation correspondant à la vérité, [d'autres] de [ce qui est] sublime [parmi] les choses du monde, [d'autres] la concentration méditative de la vision.

ཁ་ཅིག་གིས་ནི་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་མཛོད་སྟུང་དུ་བྱས་སོ། །<«ལྷན་པའི་»+ཁ་ཅིག་གིས་ནི་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་མཛོད་སྟུང་དུ་བྱས་སོ།>

Certains manifestèrent le résultat de l'entrée dans le courant.
 ཁ་ཅིག་གིས་ནི་ལན་ཅིག་ བྱིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་མཛོན་སུམ་དུ་བྱས་སོ། །
 Certains manifestèrent le résultat de celui qui revient une fois.
 ཁ་ཅིག་གིས་ནི་བྱིར་མི་འོང་བའི་འབྲས་བུ་མཛོན་སུམ་དུ་བྱས་སོ། །
 Certains manifestèrent le résultat de ceux qui ne reviennent plus.
 ཁ་ཅིག་གིས་ནི་རབ་དུ་བྱུང་ནས་
 Certains se retirèrent du monde et
 དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་བྱས་སོ། །
 manifestèrent l'état d'arhat.

Certains plantèrent en eux la graine pour devenir des monarques universels. D'autres celle pour devenir des monarques universels établis par la force, pour devenir Indra ou pour devenir Brahmā. Certains autres plantèrent en eux la graine de l'éveil des auditeurs, de l'éveil des bouddhas solitaires ou encore de l'insurpassable éveil complet et parfait. Plus généralement, la majorité des personnes présentes s'engagèrent auprès du Bouddha, s'accordèrent avec le Dharma et intégrèrent la Saṅgha. Par son enseignement, l'honorable moine leur fit atteindre ces résultats et les y établit.

ཁ་ཅིག་ གིས་ནི་འཁོར་ལོས་སྐྱར་བའི་ བྱིར་འོང་བའི་ འབྲས་བུ་མཛོན་སུམ་དུ་བྱས་སོ། །
 བྱུར་མཆན་དུ་བཏོད་མེད། རྒྱལ་པོར་འབྱུར་བའི་ས་ཐོན་བསྐྱེད་དོ། །
 Certains développèrent les graines pour devenir (lit. de) des monarques universels.
 ཁ་ཅིག་གིས་ནི་སྟོབས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་སྐྱར་བར་འབྱུར་བ་དང་། ཁ་ཅིག་གིས་ནི་བརྒྱ་བྱིན་དུ་འབྱུར་བ་དང་། ཁ་ཅིག་གིས་ནི་ཆོངས་པར་འབྱུར་བ་དང་། ཁ་ཅིག་གིས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་དང་། ཁ་ཅིག་གིས་ནི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་དང་། ཁ་ཅིག་གིས་ནི་སྤྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་ཇོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ས་ཐོན་བསྐྱེད་དོ། །
 Certains développèrent les graines pour devenir des monarques universels établis par la force, certains celles pour devenir Indra, certains celles pour devenir Brahmā, certains celles de l'éveil des auditeurs, certains celles de l'éveil des bouddhas par soi, certains celles de l'insurpassable éveil complet et parfait.
 འཁོར་དེ་དག་གི་ནང་ནས་པལ་ཆེར་ནི་སངས་རྒྱས་ལ་གཞོལ་
 La majorité des personnes parmi cet entourage s'engagèrent (lit. descendirent) auprès du Bouddha,
 ཆོས་ལ་འབབ་ བྱུང་། །
 s'accordèrent (lit. tomber [d'accord avec]) avec le Dharma,
 དགེ་འདུན་ལ་བབ་པར་བྱས་ཏེ་
 intégrèrent (lit. être tombé [d'accord avec]) la Saṅgha. Il les fit [atteindre ceci] et
 བཏོད་དོ། །
 les y établit.

Alors, ayant vu les vérités, les personnes présentes se levèrent toutes de leurs sièges, replièrent leur vêtement supérieur sur une épaule et le laissèrent retomber devant eux. Ils joignirent les mains et s'inclinèrent en direction de l'honorable Piṇḍolabhāradvāja. « Grâce à vous, être sublime, lui dirent-ils, nous sommes maintenant libérés des mondes infernaux, de celui des animaux et de celui des esprits affamés. Grâce à vous, nous marchons parmi les dieux et les hommes. L'océan de sang et de larmes est asséché.

Nous avons dépassé le col des ossements. Nous avons jeté et dispersé les émotions perturbatrices qui nous suivent depuis des temps sans commencement. Être sublime, tant que nous serons en vie, veuillez accepter de notre part la nourriture, les vêtements, les couvertures, les sièges, les médicaments et les fournitures médicales dont vous aurez besoin, dirent-ils.

— Je dois aussi aider d'autres personnes, laissez-moi donc partir », leur répondit-il.

དེ་དག་གིས་བདེན་པ་མཐོང་ནས་

Après qu'ils aient vu les vérités,

སྟོན་ལས་ལངས་ཏེ་

ils se levèrent de leurs sièges et

སྒྲ་གོས་ཐུག་པ་གཅིག་ཏུ་གཟར་ནས།

ils [replièrent] leur vêtement supérieur sur une épaule et le

laissèrent retomber [devant eux] et

ཆོ་དང་ལྷན་པ་པོ་རྒྱུ་ལ་བར་རྒྱ་ཇོ་གལ་བ་དེ་^{<«ཕེ»ལ>} འོགས་སུ་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་བཏུང་དེ།

joignirent les mains et s'inclinèrent en direction de l'honorable
Piṇḍolabhāradvāja et

ཆོ་དང་ལྷན་པ་པོ་རྒྱུ་ལ་བར་རྒྱ་ཇོ་ལ་འདི་སྒྲ་དེས་སྦྱས་སོ། །

dirent ceci à l'honorable Piṇḍolabhāradvāja : «

འཕགས་པ་ལས་^{<«ཞོས་»ལ>} བཏེན་ཏེ་

Grâce à [l'être] sublime,

བདག་ཅག་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བ་དང་དྲུད་འགྲོ་དང་ཡི་དགས་^{<«ཞོས་»དུགས། མོད་འདི་ནི་རྒྱ་དུ་ཡི་དགས་དང་ལ་དགས་སོགས་ཀྱི་དགས་ཞེས་པ་རྣམས་ རྒྱུ་ལ་དུགས་ཞེས་འཁོད་ཀྱང་གཤམ་དུ་བསྦྱར་མཆན་དུ་བཏོད་}

མེད།[>] རྣམས་ལས་བཏོན་ནས།

nous sommes extraits des êtres des enfers, des animaux et des esprits affamés et

ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་གོམ་པ་^{<«གཡུང་»བར། «ཕེ»པར།>} འདོར་དུ་བཅུག་སྟེ།

vous (lit. on) nous avez fait marcher chez les dieux et les hommes et

ཁྲག་དང་མཆི་མའི་རྒྱ་མཆོན་གྱི་སྒྲ་སྦྱས་^{<«གཡུང་»ཕེ་«ཞོས་»བསྒྲུབས།>} །

l'océan de sang et de larmes est asséché.

རུས་པའི་ལ་ནི་བསྐྱལ།

Nous avons dépassé le col des ossements.

ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་^{<«གཡུང་»པའི་ལས།>} ཐོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་ནི་མོར་ཏེ་བསལ་ཏོ། །

Ces émotions perturbatrices auxquelles nous étions habitués depuis
[des temps] sans commencement sont jetées [au loin] et sont
dissipées.

འཕགས་པ་

[Être] sublime,

བདག་ཅག་ཇི་སྲིད་འཆོད་བར་དུ་བདག་ཅག་ལས་ཞལ་ཟས་དང་ན་བཟའ་དང་གཟེམས་ཆ་དང་གདན་དང་སྦྱན་གསོས་དང་སྦྱན་ཟོང་རྣམས་བཞེས་པར་ཅི་གནང་
ཞེས་

tant que nous serons en vie, veuillez accepter de notre part la
nourriture, les vêtements, les couvertures, les sièges, les
médicaments et les fournitures médicales »,

བྱས་སོ། །

dirent-ils.

ཆོ་དང་ལྷན་པ་པོ་རྒྱུ་ལ་བར་རྒྱ་ཇོས་སྦྱས་པ།

L'honorable Piṇḍolabhāradvāja dit : «

གྲོགས་པོ་དག་གཞན་དག་ལ་ཡང་^{<«གཡུང་»ཕེ་—ཡང་>} བན་གདགས་^{<«ལྷི་»«སྦྱར་»«ཙེ་»ལ།>} དགོས་ཀྱིས་

Je dois aussi aider d'autres [personnes], donc

མོད་^{<«ཙེ་»ཀྱིས་མོད་སྟེ། «ཞོས་»ཀྱི་མོད་>} ཞིག །

laissez-moi partir (lit. lâchez-moi). »

Ils louèrent les propos de l'honorable Piṇḍolabhāradvāja, s'en réjouirent et se prosternèrent à ses pieds en touchant ses pieds de leurs fronts et s'en allèrent.

དེ་ནས་ཀྱི་ཤྱི་བློ་ན་གནས་པའི་སྐྱེ་བོའི་ <«ཙྰ»ག> ཚྱུ་གཤམས། ཚེ་དང་ལྷན་པ་པོ་རྣམས་ལ་བ་རྩ་ཚས་སྤྲུམ་པ་ལ་མཛོད་པར་བསྟོད་དེ་

Ensuite, les assemblées de personnes vivant à Kauśāmbī louèrent les propos de l'honorable Piṇḍolabhāradvāja et

རྒྱུ་སྤྱི་རང་ནས།

s'en réjouirent et

ཚེ་དང་ལྷན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་གཤམས་ལ་མགོ་བོས་ <«གཡང་»འི་»ལྷན།> ཕྱག་འཚུལ་ཏེ་

ils se prosternèrent aux pieds de l'honorable Piṇḍolabhāradvāja en touchant ses pieds de leurs têtes et

དོང་དོ།

s'en allèrent.

Toutes ces personnes qui avaient vu les vérités revenaient auprès de l'honorable Piṇḍolabhāradvāja régulièrement pour écouter le Dharma. Plus tard, quand les habitants de Kauśāmbī formaient à nouveau des groupes et des assemblées et cheminaient vers le jardin du père de famille Ghoṣila,

དེ་ནས་བདེན་པ་མཐོང་བ་དེ་དག་དུས་དུས་སྤྱི་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་གཤམས་ལ་བ་རྩ་ཚས་སྤྲུམ་པ་ལ་མཛོད་པར་བསྟོད་དེ་ <«ཙྰ»གདོད།> ཞིང་

Ensuite, ceux qui avaient vu les vérités venaient auprès de l'honorable Piṇḍolabhāradvāja régulièrement et

ཚོས་ཉན་ཏོ་ <«གཡང་»ལ།> ། །

écoutaient le Dharma.

དེ་ནས་ཕྱི་ཞིག་ན་ཀྱི་ཤྱི་བློ་ན་གནས་པའི་ཚྱུ་གཤམས་ནས་ཚྱུ་གཤམས་དང་འདུས་པ་ནས་འདུས་པའི་སྐྱེ་བོའི་ཚྱུ་གཤམས་ལ་འདུས་པའི་ཚྱུ་གཤམས་ཏེ་

Ensuite, plus tard, les personnes vivant à Kauśāmbī s'assemblèrent et se regroupèrent en assemblées et en regroupements et

འདོང་ <«གཡང་»འི་»འི་»ལྷན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་གཤམས་ལ་མགོ་བོས་ཏེ་»འདོང་།> བར་བྱེད་ལ།

se mirent en chemin. Alors,

Udayin, le roi de Vatsa, apprêtait les quatre parties de son armée et partait à la chasse. Il vit l'énorme foule sur la route et demanda à ses ministres :

« Où vont-ils tous ?

— Dieu parmi les hommes, répondirent les ministres, le fils du prêtre-conseiller royal nommé Piṇḍolabhāradvāja avait délaissé la vie de famille et la charge de régner sans la couronne. Il s'était retiré du monde. Ses pérégrinations l'ont mené à Kauśāmbī où il s'est établi dans le jardin du père de famille Ghoṣila. Toutes ces personnes vont lui rendre visite.

བད་སའི་རྒྱལ་པོ་ <«ཙྰ»ག> འཆར་ཀ་ཡང་དཔུང་གི་ཚྱུ་གཤམས་ཡན་ལག་བཞི་པ་གོ་བསྟོན་ <«གཡང་»ཏེ་བསྟོན་པའི་»ལྷན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་གཤམས་ལ་མགོ་བོས་ཏེ་»འདོང་།> ཞིང་

Udayin, le roi de Vatsa, apprêta les quatre parties de son armée et

རི་དགས་ཤོར་དུ་ <«ལི་»ཤོར་བྱ་ལྷན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་གཤམས་ལ་མགོ་བོས་ཏེ་»འདོང་།> དོང་བ་དང་།

partait à la chasse. À ce moment,

བད་སའི་རྒྱལ་པོ་འཆར་ཀས་ཀྱི་ཤྱི་བློ་ན་གནས་པའི་སྐྱེ་བོའི་ཚྱུ་གཤམས་ལ་མགོ་བོས་ཏེ་ <«ལི་»ལྷན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་གཤམས་ལ་མགོ་བོས་ཏེ་»འདོང་།> ཞིང་

<«གཡང་»འི་»དོང་།> བ་མཐོང་དོ། <«གཡང་»འདོང་།>

Udayin, le roi de Vatsa, vit que les assemblées d'habitants de Kauśāmbī allaient au jardin du père de famille Ghoṣila.

མཐོང་ནས་ཀྱང་

L'ayant vu,

སློན་པོ་རྣམས་ལ་དྲིས་པ།

il demanda aux ministres : «

ཡུལ་མི་འདི་དག་གར་འདོང་

Où vont ces sujets (lit. personnes du pays) ? »

སློན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གསལ་པ།

les ministres lui répondirent : «

ལྷ་

Deva,

མདུན་ <«གཡང་»འདུན།> ན་འདོན་གྱི་བུ་པོ་རྩོ་ལ་བ་ར་རྒྱ་ཚེལ་བ་གྱི་བཞིག་མཆིས་པ་དེས་བྱིས་དང་ཅོད་པ་ན་མ་མཆིས་པ་འི་རྒྱལ་སྤྱིད་བོར་ནས་

il se trouve un fils du prêtre-conseiller royal nommé Piṇḍola-bhāradvāja qui a délaissé la vie de famille (lit. la maison) et [la charge de] régner sans la couronne et

རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ།

qui s'est retiré du monde. Et

དེ་ཕྱིངས་རྒྱ་ཞིང་མཆིས་པ་ལས་

alors qu'il voyageait (lit. qu'il se trouvait à parcourir les campagnes),

ཀོ་ལྡོ་བྱིང་མཆིས་ནས།

il arriva (lit. se trouva) à Kauśāmbī et

ཀོ་ལྡོ་བྱིང་བྱིས་བདག་གདངས་ལས་རིག་གི་ཀྱན་དགའ་ར་བ་ན་གནས་ཏེ།

à Kauśāmbī, il s'établit dans le jardin du père de famille Ghoṣila.

འདི་དག་ནི་དེ་ལ་བཟུ་བའི་སྤྱད་དུ་མཆིས་པ་ལགས་སོ།

Ces [personnes] sont [en route] pour lui rendre visite. »

— Il est quelqu'un que je porte dans mon cœur depuis longtemps, répondit aussitôt le roi. Quelqu'un que j'apprécie, que je considère comme un précepteur et qui habite mes pensées. Moi aussi, je veux le voir et lui rendre hommage. » Quand le roi entra dans le jardin du père de famille Ghoṣila, non seulement l'Ancien ne le reçut pas, mais il ne se leva même pas de son siège. Sur le champ, le roi fut enserré tout entier par une colère intense. Néanmoins, il rendit hommage à l'Ancien et s'en alla aussitôt.

དེ་ནས་དེ་ <«གཡང་»ལི་»འེ་»འུར་»ཅོ་»འོལ་»འོ།> ཐོས་མ་ཐག་ཏུ་རྒྱལ་པོས་སྒྲུས་པ།

Juste après qu'il ait entendu ceci, le roi dit : «

དེ་ནི་ངའི་ཡང་ཡུན་རིང་པོ་ནས་སྤྱིང་དུ་སྒྱག་པ་དང་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མ་ཁན་པོ་དང་བླན་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱིས་ <«ཞོལ་»གྱི།>

Lui, depuis longtemps il est [quelqu'un que] je porte dans mon cœur (lit. il m'est agréable), [que] je apprécie, [qui est] un précepteur [pour moi] et qui est [quelqu'un] à qui je pense. De ce fait,

ང་ཡང་དེ་ལ་བཟུ་བ་དང་། བསྐྱེན་བཀུར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འགྲོ་ཞེས་

Moi aussi, je vais aller le voir et lui rendre hommage »,

བྱས་ནས།

dit-il. Puis,

བྱིས་བདག་གདངས་ལས་ <«ཞོལ་»ནས།> རིག་གི་ཀྱན་དགའ་ར་བ་གལ་བ་ <«གཡང་»འོ།> དེར་སོང་བ་དང་།

il alla à l'endroit où se trouve le jardin du père de famille Ghoṣila et

གནས་བརྟན་དེས་རྒྱལ་པོ་བསུ་ཡང་མ་བསུ་ <«ཞོལ་»བསུས།>

l'Ancien ne reçut pas le roi (lit. même le recevoir, il ne le reçut pas),

ལངས་ཀྱང་མ་ལངས་སོ། །

et ne se leva même pas (lit. même se lever, il ne se leva pas).

དེ་ནས་མཐོང་མ་ཐག་ཏུ་ཀླུ་ལ་པོ་ཁྱོ་བའི་ཀུན་ནས་དཀྱིས་པ་ཆེན་པོས་ནོན་ཏེ།

Alors, en voyant ceci, le roi donna naissance à une émotion (lit. ce qui enserme entièrement) de colère intense. Alors,

ཁྱོས་ནས་

S'étant mis en colère,

གནས་བརྟན་ལ་བསྐྱེན་བཀུར་བྱས་ཏེ་

il rendit hommage à l'Ancien et

སོང་ངོ། །

s'en alla.

Le roi fulminait : « Regardez donc ce Piṇḍolabhāradvāja ! Ce fils du prêtre-conseiller qui s'est retiré du monde et qui vit dans mon pays, il m'a vu, mais n'a pas daigné me recevoir ! Il ne s'est même pas levé devant moi ! » Les ministres hostiles à l'honorable moine ajoutèrent : « Dieu parmi les hommes, il est inadmissible qu'il ne se lève pas devant vous et qu'il ne vous reçoive pas », augmentant la contrariété du roi et intensifiant sa fureur.

དེ་ནས་དེས་ <«གཡུང་» «པེ་» རྟེན> ཁྱོན་པོ་ནམས་ལ་སྒྲུས་པ།

Ensuite, il dit aux ministres : «

ཁྱེད་ཀྱིས་ངའི་ཡུལ་ན་འདུག་པའི་མདུན་ན་འདོན་གྱི་བྱ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་པོ་རྣམས་ལ་བ་རྒྱ་ཇ་འདི་ལ་ཁྱོས་དང་།

Regardez donc ce Piṇḍolabhāradvāja, le fils du prêtre-conseiller qui s'est retiré du monde et qui vit dans le pays.

ཁོས་ང་མཐོང་ན་བསུ་ཡང་མ་བསུ་ <«ཁྱོས་» བསུས།>

Il m'a vu et ne m'a même pas reçu (lit. même me recevoir, il ne m'a pas reçu),

ལངས་ཀྱང་མ་ལངས་སོ་ཞེས་

ne s'est même pas levé non plus (lit. même se lever, il ne s'est pas levé) »,

བྱས་སོ། །

dit-il.

དེ་ནས་ཁྱོན་པོ་སྒྲུང་བ་ནམས་ཀྱིས་སྒྲུས་པ།

Ensuite, les ministres hostiles [à lui] dirent : «

ལྷ་

Deva,

འདི་ལྷར་མཐོང་བ་ <«གཡུང་» «པེ་» བ།> བཞིན་དུ་མ་བསུ་བ་ <«ཁྱོས་» བསུས་པ།> དང་མ་ལངས་པ་འདི་ནི་དེས་འཆོས་པར་བགྱིས་པ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་

ainsi, ne pas vous recevoir et ne pas se lever alors qu'il vous avait vu n'est pas un comportement (lit. une action) approprié »,

བྱས་ནས།

dirent-il. Puis,

དེ་དག་གིས་ཀླུ་ལ་པོ་དེ་ལྷག་པར་སྦྱིང་ན་བར་བྱས་ཏེ།

ils firent que le roi se sentit plus encore touché (lit. avoir mal au cœur) et

གཞི་ <«གཡུང་» བཞི།> དེས་ཀླུ་ལ་པོ་དེ་ལྷག་པར་ཡང་མི་དགའ་བར་གྱུར་ནས།

à cause de cela (lit. cette base), le roi devint encore plus de mauvaise humeur et

De retour de la chasse, les quatre parties de son armée à sa suite, le roi passa à proximité du monastère et décida d'y retourner. Il se dit que si l'Ancien le voyait mais ne le recevait pas et ne daignait pas se lever, il lui couperait la tête et la jetterait dans la poussière. Il se dirigea alors vers le jardin du père de famille Ghoṣila.

དེ་ལྟར་ཏེ་

il se mit en colère et

དཔུང་གི་ཚླགས་དེ་དག་དང་རི་དགས་ཤོར་། <«ཞེལ་»འཕྱོར།> དུ་སོང་ནས་།

il s'en fut à la chasse avec les plusieurs parties de son armée et

ཕྱིར་ལྷག་སྟེ་ <«ལི་»«སྒྲུང་»«ཙཱ་»ཏི>

il revint et

གཙུག་ལག་ཁང་དེའི་ཉི་ཤེན་འདབ་ཏུ་ <«གཡུང་» «ཡེ་» «ལྷ་བདུ། «ཡི་» «ལྷ་རྩེ་» «མོ་» «ལྷ་» འདབ་ཏུ། «ཞེས་» འདབ་པས། > མོང་ནས་

il passa près de ce même vihāra et

བསམས་པ།

il pensa : «

ང་དག་སྤྱོད་དེ་ལ་བཏུ་བའི་ཕྱིར་ཡང་སོང་ལ།

Je retournerai voir ce moine. Alors,

གཤམ་ཏེ་དེས་ང་མཐོང་ན་ <«ཁྱ»ནས།> བསྐྱ་ཡང་མི་བསྐྱ་

s'il me voit mais ne me reçoit pas,

ལྷ་ཡང་མི་ལྷ་བར་ <«གཟུང་»«མེ»ག> གྱུར་ན་ནི།

[s']il ne se lève pas non plus,

དེ་མཐོ་ཐོ་བཅད་དེ་

je couperai sa tête et

དེ་ <། གྲུང་། » « དེ་ ། བི་ » « ལྷན་ » « ཅོ་ » « ཞེས་ » དེ་ > རྩམ་བུ་

je la jetterai »,

བསམས་ནས།

pensa-t-il. Puis,

དེ་བྱིས་བདག་ག་དངས་ལས་རིག་གི་ཀུན་དགའ་ར་བར་ཡང་སོང་ངོ་།

il alla à nouveau au jardin du père de famille Ghosila.

L'honorable Piṇḍolabhāradvāja fut informé qu'Udayin, le roi de Vatsa, revenait pour le voir. Se demandant pourquoi, il vit les pensées malveillantes qui l'habitaient : « Si ce moine ne me reçoit pas, s'il ne daigne pas se lever, je lui trancherai la tête d'un coup et je la jeterai par terre. » Alors, ayant vu par l'esprit les pensées du roi, l'Ancien se leva de sa concentration méditative et reçut le roi en faisant six pas dans sa direction. À ce moment précis, la lumière que le corps du roi émettait disparut et le sol se fendit devant lui.

དེ་ནས་། མཆོད་རྟེན་པ་མཛོེ་ལ་བར་སྒྲུ་ཇོས་བད་། སའི་སྤུལ་པོ་འཆར་ག་བདག་ལ་བརྟ་བའི་ཕྱིར་ཡང་འོངས་མེ་ཞེས་།

Ensuite, l'honorable Piṇḍolabhāradvāja, qu'Udayin, le roi de Vatsa revenait pour le voir,

ཐོས་སྒྲུབ། །

il l'entendit [dire].

དེ་ནས་ <<གཡུང་>> «ཡ»-དེ་ནས་ བོས་མ་ཐག་ཏུ་རྒྱལ་པོ་དེ་ཅི་འི་ཕྱིར་ཡང་བདག་ལ་ལྟར་ <<ཞེ་>> བཡུང་ འོང་སྒྲུལ་ཏུ་

Au moment où il l'eut entendu, « Pourquoi le roi revient-il me voir ? »

བསམས་པ་དང་།

pensa-t-il. Alors,

དེས་གལ་ཏེ་དགེ་སློང་འདི་བདག་བསུ་བར་ཡང་མི་བྱེད་
 que celui-ci [pensait] « si ce moine ne me reçoit pas,
 ལྷང་བར་ཡང་ <«གཡུང་»མི་བྱེད་ལྷང་བར་> མི་བྱེད་པར་གྱུར་ན།
 [s']il ne se lève pas non plus,
 འདིའི་མགོ་ <«ཐོ་»+གོ> ལྷན་པོར་བཅད་དེ་
 je vais lui couper la tête d'un coup et
 ས་ལ་དོར་རྩམ་དུ་
 je la jetterai par terre »,
 ལྷང་ <«གཡུང་»ལྷང་། «མི་»ལྷང་།> བའི་སེམས་ཀྱིས་འོངས་པར་དེས་མཐོང་སྟེ།
 qu'il venait avec ces pensées malveillantes, il le vit. Puis,
 དེས་རྒྱལ་པོ་དེའི་བསམ་པ་སེམས་ཀྱིས་ཤེས་ནས།
 après avoir vu par l'esprit les pensées du roi,
 ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལས་ལངས་ཏེ་
 il se leva de sa concentration méditative et
 གོམ་པ་རྩལ་བོར་ནས་བསུ་བ་དང་།
 il le reçut en faisant six pas. Ensuite,
 བསུ་བའི་མོད་ལ་རྒྱལ་པོ་དེའི་ལུས་ལས་འོད་འབྱུང་བ་དེ་མེད་པར་གྱུར་ཏེ་
 au moment où il l'eut reçu, la lumière que le corps du roi émettait
 disparut et
 ས་ཡང་གས་སོ། །
 le sol se fendit.

La panique envahit le roi, qui vit l'étendue des pouvoirs surnaturels de l'honorable moine. Il comprit que sa lumière avait disparue et que le sol s'était ouvert parce qu'il approchait avec ces pensées malveillantes. Il alla auprès de l'honorable Piṇḍola-
 bhāradvāja, se prosterna à ses pieds et dit :
 « Être sublime, je suis un ignare puéril. Veuillez pardonner mon erreur stupide et ignorante.

དེ་ནས་དེ་མཐོང་མ་ཐག་དུ་རྒྱལ་པོ་དེ་ <«གཡུང་»«མི་»«ཐོ་»«སྤར་»«ཙོ་»«ལོལ་»-དེ> རྒྱག་ནས།
 Ensuite, dès qu'il eut vu ceci, le roi prit peur et
 དགེ་སློང་འདི་ནི་རྩ་འཕུལ་ཆེ་བ་དང་མཐུ་ཆེ་བ་ཞིག་སྟེ།
 « Ce moine [possède] de grands pouvoirs surnaturels et ses pouvoirs
 sont grands :
 བདག་འདི་ལ་སྤང་བའི་སེམས་ཀྱིས་སོང་བ་ལས་
 je marchais avec des pensées (lit. un esprit) malveillantes et de ce
 fait,
 འདིའི་མཐུས་བདག་གི་འོད་མེད་པར་གྱུར་ལ་
 sa puissance a fait disparaître ma lumière et
 ས་ཡང་གས་པར་གྱུར་ཏེ་སྩམ་དུ་
 le sol s'est aussi fendu »,
 རིག་ནས།
 comprit-il. Puis,
 ཆོ་དང་ལྷན་པ་པོ་སྤོ་ལ་བར་རྩྭ་རྩ་ <«གཡུང་»ལྷི> གལ་བ་དེར་སོང་སྟེ་
 il se rendit à l'endroit où se trouvait l'honorable Piṇḍolabhāradvāja
 et
 ཀླང་པ་ལ་ཕྱག་འཆའ་ནས་
 se prosterna à ses pieds et
 རྒྱས་པ།

dit : «

འཕགས་པ་བདག་གིས་པ་སྤོངས་པ་མི་གསལ་བ་མི་མཁས་པ་འི་ཚོངས་པ་བཟོད་པར་གསོལ།

[Être] sublime, je suis un ignare puéril. Veuillez pardonner mon erreur stupide et ignorante. »

— Grand roi, dit l'Ancien, je vous pardonne volontiers, mais demandez donc pardon à votre propre esprit.

— Vénérable, demanda le roi affolé, risquerais-je d'être détrôné ou de mourir ?

— Grand roi, n'ayez pas peur, répondit l'honorable. N'ayez pas peur. Vous ne serez pas détrôné et vous ne risquez pas non plus de mourir. Pourtant, grand roi, j'ai dû faire six pas vers vous pour vous recevoir, vous perdrez donc le pouvoir pendant six mois, mais vous le reprendrez après. Grand roi, que votre cœur s'emplisse de joie à ma pensée. Dès lors, vous ne menacerez plus de tomber dans cette crevasse et votre halo lumineux réapparaîtra. » Entendant ceci, le roi emplit son cœur de joie à la pensée de l'Ancien. Son halo lumineux réapparut aussitôt et la crevasse se referma. La joie du roi s'intensifia. Il se prosterna devant l'Ancien en lui touchant les pieds de sa tête et prit congé de lui.

གནས་བརྟན་གྱིས་སྤྲུལ་པ།

L'Ancien dit : «

རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་

Grand roi,

ངས་ནི་བཟོད་

<«ལི་»«མྱར་»«ཙྰ་»+ག>

མོད་གྱི་

moi, je vous pardonne, mais

རང་གི་སེམས་ལ་བཟོད་

<«གཡང་»«ལེ་»«གཟོད་»>

པ་གསོལ་ཅིག་ཅེས་

demandez pardon à votre propre esprit »,

བྱས་སོ། །

dit-il.

རྒྱལ་པོས་སྤྲུལ་པ།

Le roi dit : «

བརྟན་པ་

Vénérable,

བདག་རྒྱལ་སྤོངས་ལས་ཉམས་པ་

<«ལེ་»+ག>

འཕ་སྟོག་གི་བར་ཆད་དུ་མི་འགྱུར་ལགས་གྲང་

<«གཡང་»«ལེ་»«རང་»>།

risquerais-je de déchoir du [rang] de roi ou d'avoir un obstacle à ma vie ? »

གནས་བརྟན་གྱིས་སྤྲུལ་པ།

L'Ancien dit : «

རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་

Grand roi,

སྐྲག་ཤིག་

n'ayez pas peur.

སྐྲག་ཤིག་

<«ལི་»«མྱར་»«ཙྰ་»«ཞེས་»+སྐྲག་ཤིག> །

།

N'ayez pas peur.

ཁྱོད་རྒྱལ་སྤོངས་ཀྱང་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་ལ་

Vous ne serez pas déchu du [rang] de roi, et

སྟོག་གི་བར་ཆད་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །

vous n'aurez pas d'obstacle à votre vie non plus.

ཀླུ་པོ་ཆེན་པོ་

Grand roi,

དེ་ལྟ་མེད་ཀྱི་

ceci étant,

བདག་གིས་ཁྱོད་ལ་གོམ་པ་རྩལ་བསྟ་བ་དེས་ན་ཁྱོད་ཀྱི་བར་དུ་ཀླུ་པོ་མིན་སྟོར་བར་འགྱུར་རྟེ།

puisque j'ai dû vous recevoir en faisant six pas vers vous, vous perdrez (lit. sera éclaté) le pouvoir pendant six mois. Puis,

ཀླུ་པོ་ཆེན་པོ་

<«གཡུང་»དཔལ། «པོ་»དཔལ།>

quand six mois seront passés,

ཕྱིར་ཡང་ཀླུ་པོ་མིན་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།

vous obtiendrez à nouveau le pouvoir.

ཀླུ་པོ་ཆེན་པོ་

Grand roi,

གཞན་ཡང་བདག་ལ་སེམས་དགའ་བར་གྱིས་ཤིག་དང་།

<«གཡུང་»སང།>

par ailleurs, que votre cœur s'emplisse de joie à ma pensée.

སེམས་དགའ་བར་བྱས་མ་ཐག་པ་དེས་ན་ཁྱོད་སའི་འོག་དུ་རྩལ་པར་མི་འགྱུར་ལ།

Dès que votre cœur s'emplira de joie à ma pensée, vous ne tomberez plus sous la terre et

ཁྱོད་ཀྱི་འོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡང་སྤར་

<«གཡུང་»«པོ་»+ཡང།>

your halo lumineux réapparaîtra. »

དེ་ནས་དེ་ཐོས་མ་ཐག་དུ་ཀླུ་པོ་སེམས་དགའ་བར་བསྐྱེད་དེ་

<«གཡུང་»བརྒྱུན། «པོ་»བར་བསྐྱེད་དེ།>

Ensuite, dès qu'il eut entendu ceci, le roi emplît son cœur de joie à la pensée de l'Ancien et

སེམས་དགའ་བ་བསྐྱེད་པའི་མེད་ལ་དེའི་འོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡང་སྤར་བྱུང་ལ་

<«གཡུང་»«པོ་»«པོ་»«སྤར་»«འོད་»«ཞོལ་»—ལ།>

au moment où il eut emplî son cœur de joie, son halo lumineux réapparut et

ས་གསལ་པ་ཡང་སྤར་འབྱོར་བར་གྱུར་རྟེ།།

la crevasse (lit. le sol fendu) se referma (lit. recolla).

དེ་ནས་ཀླུ་པོ་པོ་དེ་གནས་བརྟན་ལ་ལྷག་པར་ཡང་དགའ་བར་གྱུར་རྟེ།།

<«གཡུང་»«པོ་»འགྱུར་རོ།།>

Ensuite, la joie qui emplissait le cœur du roi augmenta.

དགའ་བར་གྱུར་ནས་

Empli de joie,

གནས་བརྟན་གྱི་ཀླུང་པ་ལ་མགོ་བོས་བྱག་འཛུལ་རྟེ་

il se prosterna devant l'Ancien en touchant ses pieds de sa tête et

གནས་བརྟན་

<«གཡུང་»—བརྟན།>

il partit de devant l'Ancien.

Une autre fois, Udayin, le roi de Vatsa, apprêta les quatre parties de son armée et partit à la chasse. À un moment donné, une proie retint son attention. Il s'élança à sa poursuite tandis que son armée continuait de son côté. Le roi se retrouva seul, se perdit dans la campagne. Il alla dans un enclos de vaches où personne ne le reconnut. Lui ne reconnut personne non plus. Alors il perdit la tête et resta dans cet enclos pendant six mois.

དེ་ནས་ཕྱི་ཞིག་ན་བད་སའི་ཀླུ་པོ་འཆར་ལས་

<«པོ་»གས།>

ཡང་དབྱང་གི་ཚྲིགས་ཡན་ལག་བཞི་པ་

<«གཡུང་»«པོ་»«པོ་»«སྤར་»«འོད་»«ཞོལ་»—ལ།>

མོ་བསྐྱོན་རྟེ་

ཇི་དགས་ཤོར་

<«ཞོལ་»བཞོར།>

དུ་སོང་བ་དང་།

partito à la chasse. À ce moment,
 དེ་ནི་དགའ་སྒྲིལ་ <«ཚོ»«ཞལ»གྱི> མིག་སྒྲུང་སྟེ་
 une proie (lit. un animal) retint son attention (lit. prit son œil)
 et
 སོང་ནས་
 il le suivit et
 དཔུང་གི་ཚོགས་ཀྱང་ལོགས་ཤིག་ཏུ་སོང་
 de leur côté, les parties de son armée allèrent dans une direction ;
 རྒྱལ་པོ་ཡང་ལོགས་ཤིག་ཏུ་སོང་སྟེ།
 de son côté, le roi partit dans une direction et
 དེ་དཔུང་གི་ཚོགས་དང་བྲལ་ནས་
 il fut séparé des parties de son armée et
 འགྲོག་འཚེལ་ <«ལེ»«ཚོ»«ལུ»«ཚོགས»གྱི> ཉི།
 il se perdit dans la campagne et
 བ་ལང་གི་ལྷ་ས་ཞིག་ཏུ་སོང་ནས་
 il alla dans un enclos de vaches et
 དེ་དེར་སྤྱུལ་ཀྱང་ངོ་མ་ཤེས་ལ་
 là, personne ne le reconnut, et
 དེས་ཀྱང་སྤྱ་ཡང་ངོ་མི་ཤེས་ཉི།
 lui ne reconnut personne non plus, et
 དེ་ཚུམ་ནས་
 il perdit la tête et
 དེ་ཆེ་བ་རྒྱག་གི་བར་དུ་བ་ལང་གི་ལྷ་ས་དེ་ཉིད་ན་འདུག་གོ། །
 il resta dans cet enclos de vache pendant six mois.

Le prince, les ministres et la cour avaient perdu leur roi. Ils l'avaient recherché, puis, ne le trouvant pas, ils étaient rentrés au palais. Chacun pensait, interdit : « Nous ne l'avons pas retrouvé. Qu'allons-nous faire ? Où pourrions-nous aller ? » Personne ne parlait plus. La vie du palais était en suspens.

དེ་ནས་དེ་བུ་དང་སློན་པོ་དང་ཞམ་ཅིང་འཁོར་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་བཅའ་བ་ལས་
 De leur côté (lit. ensuite), son fils, ses ministres et son entourage
 མ་ཆེད་ནས་
 ne l'avaient pas retrouvé. Alors,
 སྤྱར་རྒྱལ་པོ་འི་ཕ་བླ་འོང་ <«གཡུང་»«ལེ»དོད་> ཉི།
 ils étaient retournés au palais royal et
 བདག་ཅག་གིས་ <«གཡུང་»«ལེ»གྱི> མ་ཆེད་ན་
 « Si nous ne l'avons pas retrouvé,
 ཇི་ལྟར་བྱ།
 comment ferons-nous ?
 གར་སོང་ཞིག་ <«ལེ»«སྤྱར་»གྱི> བྱ་ <«གཡུང་»«ལེ»—གྱི> སྤྱམ་ནས་
 Où pourrions-nous aller ? » pensèrent-ils. Puis,
 ཁ་ཕྱོགས་སྟེ་
 ils se turent et
 འཁོད་དོ། །
 restèrent.

Six mois plus tard, quelqu'un reconnut le roi. « Dieu parmi les hommes, comment se fait-il que vous soyez ici ? » demanda-t-il. À ces paroles, le roi recouvra ses esprits et raconta ses mésaventures au vacher qui l'avait reconnu. « Dieu parmi les hommes, continua le vacher, reprenez courage ! Retrouvez tout votre entrain : je vous conduirai à votre palais. » Puis, le vacher et le roi se mirent en route.

དེ་ནས་ལྷ་བ་རྩལ་ལོན་པ་དང་རྒྱལ་པོ་དེ་གཞན་གྱིས་མཐོང་ནས་

Ensuite, quand les six mois furent passés, le roi fut vu par quelqu'un (lit. un autre) et

ཨོ་ཤེས་ཏེ་

il le reconnut et

ॐ.

« Deva,

ཁྱེད་གཉིད་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ཤུལ་ལྟར་

d'où êtes-vous venu pour

འདིར་བྱོན་ཅེས་

arriver ici ? »

ཕྱི་ལོ། །

demanda-t-il.

ཀླུ་པོ་དེ་ཡང་སེམས་རྟེན་ «ཞེས་»བརྟན། ཞེས་

Le roi recouvra ses esprits et

དེས་བ་ལང་ཁྱི་དེ་ལ་ཇི་ལྟར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་བསྟན་ ི། ༡

il raconta au vacher tout ce qu'il s'était passé.

བ་ལང་ཁྱིམ་སྐྱུམ་པ།

Le vacher dit : «

ॐ.

Deva,

ཐུགས་རྟོག་ <«ལྷ་» «ཞེས་» རྟོག་> ལ་

prenez courage et

སྒྲོ་བ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་དུ་གསོལ་དང་། <<གཡུང་>> <<ཡི་>> <<པེ་>> <<སྒྲུང་>> <<ཙེ་>> <<ཞེལ་>>—དང་།>།

réjouissez-vous grandement.

བདག་གིས་ཁྱོད་ཀྱི་ཕོ་བྲང་དུ་བསྐྱེལ་ལོ་ཞེས་

Je vous conduirai à votre palais »,

ཡུལ་ནས།

dit-il. Puis,

བ་ལང་ཇི་དེས་རྒྱལ་པོ་དེ་ཁྱིད་དེ།

le vacher guida le roi et

[illegible]

ils partirent en direction de Kauśāmbī.

Dès que les six mois étaient passés, le ministre Fils de Détenteur-de-l'Obscurité-de-la-Logique vit que le temps était venu de reprendre les recherches. « Où pourrait se trouver le roi ? Nous devons le chercher. Si nous le retrouvons en vie, il continue son règne. Dans le cas contraire, si l'honorable moine s'est trompé, nous introniserons le prince », pensa-t-il.

ལྷོན་པོ་རིགས་ «གཞུང་» «པོ་» རིགས་ བའི་ལུན་འཛོན་གྱི་བྱ་ཞེས་བྱ་བས་ཀྱང་སྐྱབ་པ་རྒྱག་ལོན་པ་དང་།

Après que six mois soient passés, le ministre nommé Fils de Détenteur-de-l'Obscurité-de-la-Logique

ཡིད་ལ་བློ་ཏེ་
 se souvint et
 རྒྱལ་པོ་དེ་གར་ <«ཙ»གད།> གཤེགས་ཞིག་གུ་
 « Où pourrait être parti le roi ?
 བདག་ཅག་གིས་བཅའ་དགོས་སོ། །
 Nous devons le chercher.
 གལ་ཏེ་བདག་ཅག་གིས་གསོན་ <«གཡང་»གསོལ།> ཕོར་ཆེད་ན་ནི་
 Si nous le retrouvons en vie,
 དེ་ཉིད་རྒྱལ་པོ་མཛད་པར་བདད་དོ། །
 il continuera à être (lit. faire) roi.
 དེ་མ་ཡིན་ཏེ་
 Si ce n'était pas le cas,
 རྣམས་པར་གྱུར་ན་ནི་
 si [l'honorable] s'était trompé,
 སྐས་ <«གཡང་»«ལི་»«ལེ་»«རྒྱར་»«ཙོ་»«ཞོལ་»—སྐས།> རྒྱལ་པོ་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་ལ་དབང་བྱེད་དུ་གཞུག་གོ་སྐྱེས་དུ་
 nous inciterons le prince à s'approprier [l'état] de seigneur du
 royaume »,
 བསམས་ནས།
 pensa-t-il. Puis,

Il apprêta les quatre parties de l'armée et lança les recherches dans les villages, les bourgs, les villes, les provinces et les châteaux. Fils de Détenteur-de-l'Obscurité-de-la-Logique vit le roi Udayin arriver au loin. Submergé de joie, il alla à son encounter. Il s'enquit de sa santé et de ce qui lui était arrivé. Le roi lui raconta ses aventures. Le ministre remarqua que tout s'était exactement passé comme l'avait prédit le sublime Piṇḍolabhāradvāja. S'en rendant compte à son tour, le roi ressentit plus de joie encore à l'égard de l'Ancien. Il décida d'aller lui rendre hommage avant de faire son entrée dans la capitale.

དཔུང་གི་ཚོགས་ཡན་ལག་བཞི་གོ་བསྐྱོན་ཏེ།
 il apprêta les quatre parties de l'armée et
 གྲོང་དང་། གྲོང་རྒྱལ་དང་ <«གཡང་»«ལི་»«ལེ་»«རྒྱར་»«ཙོ་»«ཞོལ་»ཏེ།> ། གྲོང་ཁྱེར་དང་། རྒྱལ་འཁོར་དང་ <«གཡང་»«ལི་»«ལེ་»«རྒྱར་»«ཙོ་»—དང་།> ། རྒྱལ་པོ་འོ་ཕོ་བྲང་དག་ཏུ་
 ཚོལ་དུ་དོང་བ་ལས།
 il partit à sa recherche dans les villages, les bourgs, les villes,
 les provinces et les châteaux, et
 རྒྱོན་པོ་རིགས་པའི་ཐུན་འཛིན་གྱི་བྱས་བད་སའི་རྒྱལ་པོ་འཆར་ཀ་ཐག་རིང་པོ་ནས་འོང་བ་མཐོང་ངོ་། །
 le ministre nommé Fils de Détenteur-de-l'Obscurité-de-la-Logique vit
 Udayin, le roi de Vatsa, qui arrivait au loin.
 མཐོང་ནས་ཀྱང་
 L'ayant vu,
 དགའ་ཆེས་ཏེ།
 il fut extrêmement (lit. de trop) content et
 བད་སའི་རྒྱལ་པོ་འཆར་ཀ་གལ་བ་དེར་སོང་ནས་
 il alla à l'endroit où était Udayin, le roi de Vatsa, et
 ཐུན་གསོལ་ཏེ། <«གཡང་»«ལི་»«ལེ་»«རྒྱར་»«ཙོ་»ཏེ།> །
 s'enquit de sa santé et
 ལྟོ་
 « Deva,

གང་དུ་གཤེགས་ཞེས་

où étiez-vous parti ? »

དིས་སོ། །

demanda-t-il.

དེ་ནས་བད་སའི་རྒྱལ་པོ་འཆར་ཀས་ཇི་ལྟར་གྱུར་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་ <«གཡུང་»ལྟར་> རྟོ། །

Ensuite, Udayin, le roi de Vatsa, lui raconta tout ce qu'il s'était passé.

མོན་པོ་འགས་པའི་མཉམ་འཛིན་གྱི་ <«གཡུང་»ལྟར་> བུས་སྒྲུབ་པ།

Le ministre Fils de Détenteur-de-l'Obscurité-de-la-Logique dit : «

ཏྲ

Deva,

འདི་ནི་འཕགས་པ་པིཾ་ལ་བར་རྒྱ་ཚས་ཇི་སྐད་དུ་ <«གཡུང་»ལྟར་> ལུང་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་ལགས་སོ། །

tout s'est exactement passé comme l'avait prédit le sublime Piṇḍola-bhāradvāja. »

དེ་ནས་དེ་ཐམས་མ་ཐག་དུ་རྒྱལ་པོ་དེ་གནས་བརྟན་ལ་ཤིན་ཏུ་དགའ་བར་གྱུར་ནས།

Ensuite, au moment où il entendit ceci, le roi ressentit plus de joie encore à l'égard de l'Ancien. Puis,

དེས་ <«གཡུང་»ལྟར་> བསམས་པ།

il pensa : «

རེ་ཞིག་བདག་གོང་ཁྱེད་དུ་འགོ་བ་བཏང་ <«གཡུང་»ལྟར་> ལ་

Pour un temps, je vais ne pas aller (lit. laisser d'aller) dans la ville et

འཕགས་པ་པིཾ་ལ་བར་རྒྱ་ཚ་དེ་ཉིད་ལ་བསྟེན་ <«གཡུང་»ལྟར་> བཀྱར་བྱའོ་སྒྲུབ་དུ་

je vais rendre hommage au sublime Piṇḍolabhāradvāja »,

བསམས་ནས།

pensa-t-il. Puis,

Il se rendit au jardin du père de famille Ghoṣila sur sa monture tant que c'était possible, puis il mit le pied à terre et entra dans le jardin. Il se prosterna aux pieds de l'honorable Piṇḍolabhāradvāja et s'assit devant lui pour écouter le Dharma.

ཀོ་ཤྱི་བྱིར་མོང་བར་བྱིས་བདག་གཏངས་ལས་འགྲིག་གི་ཀྱན་དགའ་ར་བ་ག་ལ་བ་དེར་སོང་སྟེ།

sans aller à Kauśāmbī, il alla au jardin du père de famille Ghoṣila et

དེ་ཇི་སྟེན་དུ་ བཞོན་པས་ <«གཡུང་»ལྟར་> འགོ་བར་བྱ་བའི་ས་དེ་སྟེན་དུ་བཞོན་པས་སོང་ནས།

tant qu'il était sur un endroit qu'une monture peut emprunter (lit. aller), il se déplaça sur sa monture, puis

བཞོན་པ་ལས་བབས་ཏེ་

il descendit de sa monture et

ཀང་པས་ཀྱན་དགའ་ར་བར་སོང་ནས།

alla à pied dans le jardin. Puis,

ཆོ་དང་ལྟན་པ་པིཾ་ལ་བར་རྒྱ་ཚས་ཇི་སྐད་སྟེ་བྱིན་ནས།

il alla à l'endroit où se trouvait l'honorable Piṇḍolabhāradvāja et

ཆོ་དང་ལྟན་པ་པིཾ་ལ་བར་རྒྱ་ཚས་ཀང་པ་ལ་བྱག་འཆལ་ཏེ་

il se prosterna aux pieds de l'honorable Piṇḍolabhāradvāja et

ཆོས་མཉན་པའི་ཕྱིར་མདུན་དུ་འདུག་གོ། །

s'assit devant lui pour écouter le Dharma.

L'Ancien lui prodigua un enseignement lui correspondant. Ensuite, Udayin, le roi de Vatsa, comprit que le discours de l'honorable Piṇḍolabhāradvāja était terminé. Il se leva de son siège, replia son vêtement supérieur sur une épaule, le laissa retomber devant lui, joignit les mains, s'inclinant en direction de l'honorable Piṇḍolabhāradvāja et dit : « Être sublime, accepteriez-vous de venir avec la saṅgha des moines prendre votre repas chez moi pendant sept jours ? » L'honorable moine accepta par son silence. Voyant sa demande acceptée, le roi Udayin se leva de son siège, se prosterna aux pieds de l'honorable moine et prit congé de lui.

གནས་བརྟན་གྱིས་ཀྱང་དེ་ལ། དེ་དང་འཕྲུན་པའི་ཆོས་བསྟན་ཏོ། །

L'Ancien, quant à lui, lui prodigua un enseignement lui correspondant.

དེ་ནས་བད་སའི་རྒྱལ་པོ་འཆར་ཀས་ཆོ་དང་ལྷན་པ་པིཾ་ལ་བ་ར་རྩ་ཇའི་གཏམ་གྱི་མཚུགས་ལས་རིག་ནས་

Ensuite, Udayin, le roi de Vatsa, comprit que le discours de l'honorable Piṇḍolabhāradvāja était terminé et

སྟན་ལས་ལངས་ཏི་

se leva de son siège et

ཐྱ་གོས་ <«གཙང་»གོ> ཐུག་པ་གཅིག་ཏུ་གཟར་ནས།

il [replia] son vêtement supérieur sur une épaule et le laissa retomber [devant lui] et

ཆོ་དང་ལྷན་པ་པིཾ་ལ་བ་ར་རྩ་ཇའི་གཏམ་གྱི་ཐུགས་ལ་སྟུར་བ་བཏུང་དེ་ <«ལྷི་»«ཙྰ་»ཏི>

joignit les mains et s'inclina en direction de l'honorable Piṇḍolabhāradvāja et

སྟུས་པ།

dit : «

འཕགས་པ་

[Être] sublime,

དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པ་དགུང་བཏུན་གྱི་བར་དུ་བདག་གི་དེར་བཤོས་གསོལ་བར་ཅི་གནང་ཞེས་

quelle [réponse] donneriez-vous [à l'offre] de prendre votre repas chez moi pendant sept déjeuners avec la saṅgha des moines ? »

བྱས་སོ། །

dit-il.

དེ་ནས་ཆོ་དང་ལྷན་པ་པིཾ་ལ་བ་ར་རྩ་ཇས་བད་སའི་རྒྱལ་པོ་འཆར་ཀ་ལ་ཅང་མི་སྟུ་བས་ <«ཙྰ་»སྟུས་པ> གནང་ངོ། །

Ensuite, l'honorable Piṇḍolabhāradvāja accepta en ne disant rien à Udayin, le roi de Vatsa.

དེ་ནས་བད་སའི་རྒྱལ་པོ་འཆར་ཀས་ཆོ་དང་ལྷན་པ་པིཾ་ལ་བ་ར་རྩ་ཇས་ཅང་མི་སྟུ་བས་གནང་བར་རིག་ནས་

Alors, Udayin, le roi de Vatsa, vit que l'honorable Piṇḍolabhāradvāja avait accepté en ne lui disant rien. Puis,

སྟན་ལས་ལངས་ཏི་

il se leva de son siège et

ཀླང་པ་ལ་ཕུག་འཆལ་ནས་

se prosterna à ses pieds et

ཆོ་དང་ལྷན་པ་པིཾ་ལ་བ་ར་རྩ་ཇའི་ཐད་ནས་སོང་ངོ། །

prit congé de (lit. s'en alla d'auprès de) l'honorable Piṇḍolabhāradvāja.

Pendant sept jours, il satisfait l'honorable Piṇḍolabhāradvāja et son entourage de nombreux mets et condiments purs et nobles. Le dernier jour, il offrit à chacun de ses invités deux pièces de tissu, puis il s'assit devant l'Ancien pour écouter le Dharma.

L'honorable moine l'instruisit parfaitement par un discours sur le Dharma correspondant à ses besoins. Il s'exprima de sorte que le roi en assimilât entièrement le contenu, qu'il prît conscience de ses capacités à appliquer l'enseignement et qu'il se réjouît de pouvoir le faire.

དེ་ནས་དེས་ཞག་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཆོ་དང་ལྷན་པ་པིཾ་ལ་བ་ར་རྩ་ཨ་འཁོར་དང་བཅས་པ་བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་གཙང་མ་བཟང་པོ་མང་པོས་ཆོས་པར་བྱས་ནས།

Ensuite, pendant sept jours, il satisfait l'honorable Piṇḍola-bhāradvāja et son entourage de nombreux mets et condiments purs et nobles, et

ཐ་མའི་ཉིན་པར་རེ་རེ་ལ་ཡང་རས་བྱང་རེ་ལུ་ཏེ།

le dernier jour, il leur offrit à chacun une paire de tissus et

ཆོས་མཉན་པའི་ཕྱིར་མདུན་དུ་འདུག་གོ། །

s'assit devant lui pour écouter le Dharma.

ཆོ་དང་ལྷན་པ་པིཾ་ལ་བ་ར་རྩ་ཨ་འཁོར་གྱི་དང་འབྲུན་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཏམ་གྱིས་ <«གཡུང་» «ལི་» «པེ་» «ལྷར་» «ཙྰ་» «ཞོལ་»—གྱིས།> ཡང་དག་པར་བསྟན།

Ensuite, l'honorable Piṇḍolabhāradvāja l'instruisit parfaitement par un discours sur le Dharma correspondant à ceci,

ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་བཅུག།

il le lui fit assimiler en entier,

ཡང་དག་པར་གཞེངས་བརྟོད་ <«གཡུང་» «ལི་» «ཙྰ་» «ཞོལ་»—གཞེངས་བརྟོད། «པེ་» «ལྷར་» «ཙྰ་» «ཞོལ་»—གཞེངས་བརྟོད།> །

l'encouragea grandement,

ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱས་སོ། །

le réjouit entièrement.

Il l'instruisit encore par de nombreux autres discours sur le Dharma, qu'il lui fit aussi assimiler entièrement. Il lui fit prendre conscience de ses capacités et le réjouit de pouvoir les appliquer. Alors, il se leva de son siège et s'en alla.

ཆོས་ཀྱི་གཏམ་རྣམས་གངས་དུ་མས་ཡང་དག་པར་བསྟན།

Il l'instruisit parfaitement par de nombreux discours sur le Dharma,

ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་བཅུག།

il les lui fit assimiler en entier,

ཡང་དག་པར་གཞེངས་བརྟོད་ <«གཡུང་» «ལི་» «ཙྰ་» «ཞོལ་»—གཞེངས་བརྟོད། «པེ་» «ལྷར་» «ཙྰ་» «ཞོལ་»—གཞེངས་བརྟོད།> །

l'encouragea grandement,

ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱས་ནས་

le réjouit entièrement. Puis,

སྟན་ལས་ལངས་ཏེ་

il se leva de son siège et

སོང་ངོ་། །

s'en alla.

Le Bienheureux, qui était resté à Rājagṛha tant qu'il l'eût voulu, revêtit les habits monastiques, prit son bol à aumône et voyagea jusqu'à Kauśāmbī suivi d'un groupe de moines pour le servir et précédé de la saṅgha des moines.

དེ་ནས་ཕྱི་ཞིག་ན་བཙམ་ལྷན་འདས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་ཇི་སྲིད་དབྱེས་པའི་བར་དུ་ <«གཡུང་» «ལི་» «པེ་» «ལྷར་» «ཙྰ་» «ཞོལ་»—ལྷོ་> བཞུགས་ནས་

Ensuite, plus tard, le Bienheureux resta à Rājagṛha tant qu'il en eut envie (lit. que ça lui plaisait) et

ཆོས་གོས་གསོལ་ཏེ་

il revêtit les habits monastiques et

ལྷང་བཟེད་བསྐྱམས་ནས་
 il prit son bol à aumône et
 དག་སྦྲང་གི་ཚྭས་གྱིས་ཞུ་རིང་བྱས་ཏེ།
 avec un groupe de moines pour le servir,
 དག་སྦྲང་གི་དག་འདུན་གྱིས་^{<«གཡུང་»«ལེ་»གྱི>} མདུན་དུ་བདར་ནས་
 précédé de la saṅgha des moines,
 ཀློ་ལྡན་གྱི་གལ་བ་^{<«གཡུང་»«ལེ་»བཟ།>} དེར་རྒྱ་ཞིང་གཤེགས་པ་ལས་
 il voyagea et se rendit à l'endroit où se trouvait Kauśāmbī. Alors,

À son arrivée, le père de famille Ghoṣila l'hébergea dans son jardin. Ensuite, Udayin, le
 roi de Vatsa, fut informé que le Bienheureux avait voyagé à travers le pays de Vatsa,
 qu'il était arrivé à Kauśāmbī et qu'il logeait dans le jardin du père de famille Ghoṣila.

མཐར་གྱིས་ཀློ་ལྡན་ཕྱིན་ཏེ།
 il alla progressivement à Kauśāmbī et
 ཀློ་ལྡན་གྱི་ན་ཁྱིམ་བདག་གཤམ་ལས་རིག་གི་ཀུན་དགའ་ར་བ་ན་བཞུགས་སོ། །
 à Kauśāmbī, il demeura dans le jardin du père de famille Ghoṣila.
 དེ་ནས་བད་མའི་རྒྱལ་པོ་འཆར་ཀས་བཅོམ་ལྡན་འདས་པད་མའི་^{<«གཡུང་»«ལེ་»«རྩང་»«ཙྰ་»«ཞོམ་»མཁྱེ་>} ལྷངས་རྒྱ་ཞིང་གཤེགས་ཏེ།
 Ensuite, Udayin, le roi de Vatsa, que « le Bienheureux a voyagé à
 travers le pays de Vatsa et
 ཀློ་ལྡན་ཕྱིན་ཕྱོད་ནས་^{<«ཞོམ་»པམ།>}
 il est arrivé à Kauśāmbī et
 ཀློ་ལྡན་གྱི་ན་ཁྱིམ་བདག་གཤམ་ལས་རིག་གི་ཀུན་དགའ་ར་བ་ན་བཞུགས་སོ་ཞེས་
 à Kauśāmbī, il demeure dans le jardin du père de famille Ghoṣila »,
 ཐོས་སོ། །
 il l'entendit.

Il alla voir le Bienheureux, se prosterna devant lui en touchant ses pieds de la tête et
 s'assit auprès de lui.

ཐོས་ནས་ཀྱང་
 L'ayant entendu,
 བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་བ་དེར་སོང་སྟེ་ཕྱིན་ནས་
 il se dirigea et alla à l'endroit où se trouvait le Bienheureux et
 བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱི་ཞབས་ལ་མགོ་བོས་ཕྱག་འཚལ་ཏེ།
 il se prosterna devant le Bienheureux en touchant ses pieds de sa
 tête et
 ཕྱགས་གཅིག་དུ་འདུག་གོ། །
 il s'assit auprès (lit. d'un côté) de lui.

Par un discours sur le Dharma, le Bienheureux instruisit parfaitement Udayin, le roi de
 Vatsa. Il s'exprima de sorte que le roi en assimilât entièrement le contenu, qu'il prît
 conscience de ses capacités à appliquer l'enseignement et qu'il se réjouît de pouvoir le
 faire.

ཕྱོགས་གཅིག་དུ་འདུག་ནས་
 S'étant assis auprès de lui (lit. d'un côté),

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བད་སའི་རྒྱལ་པོ་འཆར་ཀཾ་ཚེས་ཀྱི་གཏམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་^{<«གཡུང་»-པར>} བསྟན།
 le Bienheureux instruisit parfaitement Udayin, le roi de Vatsa, par
 un discours sur le Dharma,
 ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་བཅུག།^{<«གཡུང་»«ལི་»«ཤི་»«ཙོ་»འཛུག>}
 il le lui fit assimiler en entier,
 ཡང་དག་པར་གཟེངས་བསྟོད་^{<«གཡུང་»«ཤི་»«ཤི་»འཛུག>}།
 l'encouragea grandement et
 ཡང་དག་པར་དགའ་བར་མཛད་དོ།
 le réjouit entièrement.

Il l'instruisit encore par de nombreux autres discours sur le Dharma, qu'il lui fit assimiler entièrement. Il lui fit prendre conscience de ses capacités, le réjouit de pouvoir les appliquer, puis il se tint en silence.

ཚེས་ཀྱི་གཏམ་རྣམས་གངས་དུ་མས་ཡང་དག་པར་བསྟན།
 Il l'instruisit parfaitement par de nombreux discours sur le Dharma,
 ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་བཅུག།^{<«གཡུང་»འཛུག>}
 il les lui fit assimiler en entier,
 ཡང་དག་པར་གཟེངས་^{<«གཡུང་»འཛུག»ཤི་»འཛུག>} བསྟོད།
 l'encouragea grandement et
 ཡང་དག་པར་དགའ་བར་མཛད་ནས་
 le réjouit entièrement. Puis,
 ཅང་མི་གསུང་བར་བཞགས་སོ།
 il resta sans rien dire.

Le roi Udayin comprit que le discours du Bienheureux était terminé. Il se leva de son siège, replia son vêtement supérieur sur une épaule, le laissa retomber devant lui, joignit les mains, s'inclinant en direction du Bienheureux et dit : « Bienheureux, pendant trois mois entiers, accepteriez-vous de recevoir de ma part les vêtements, la nourriture, les couvertures, les sièges, les médicaments et les fournitures médicales dont vous et la saṅgha des moines aurez besoin ? » Le Bienheureux accepta par son silence et le roi Udayin vit que son offre était ainsi acceptée.

དེ་ནས་བད་^{<«གཡུང་»པར>} སའི་རྒྱལ་པོ་འཆར་^{<«ལྷ་»ཆར>} ཀཾ་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་གཏམ་གྱི་མཇུག་^{<«གཡུང་»འཛུག>} རྟོགས་པར་རིག་ནས།
 Ensuite, Udayin, le roi de Vatsa, comprit que le discours du
 Bienheureux était terminé et
 ལྷན་ལས་ལངས་ཏེ་
 il se leva de son siège et
 ལྷ་གོས་ཕྱག་པ་གཅིག་དུ་གཟུར་^{<«གཡུང་»པར>} ཅས།
 [replia] son vêtement supérieur sur une épaule et le laissa retomber
 [devant lui] et
 བཅོམ་ལྷན་འདས་གལ་བ་དེ་^{<«གཡུང་»«ལི་»«ཤི་»«ལྷ་»«ཙོ་»ཤིན>} རྟོགས་སུ་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་བཏུད་^{<«ལྷ་»འཛུག>} དེ།
 joignit les mains et s'inclina en direction du Bienheureux et
 བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསལ་དོ།
 dit ceci au Bienheureux : «
 བཅོམ་ལྷན་འདས་
 Bienheureux,

དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པར་དགུང་ཆུ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་བདག་ལས་ན་ <«གཡང་» «ཤེ་» རྟེན།> བཟའ་དང་ཞལ་ཟས་དང་གཟིམས་ཆ་དང་ <«གཡང་» དག།> གདན་
དང་སྒྱུན་ <«གཡང་» ལྷན།> གསོས་དང་སྒྱུན་ཐོང་རྣམས་བཞེས་པར་ཅི་གནད་ཞེས་

quelle [réponse] donneriez-vous [à l'offre] de recevoir de ma part
les vêtements, la nourriture, les couvertures, les sièges, les
médicaments et les fournitures médicales, [vous] et la saṅgha des
moines pendant trois lunes pleines ? »

གསོལ་དྲོ། །

demanda-il.

དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ <«རྩར་» «ཞོལ་» གྱི།> བད་སའི་རྒྱལ་པོ་འཆར་ཀ་ལ་ཅང་མི་གསུང་བས་གནད་དོ། །

Ensuite, le Bienheureux accepta en ne disant rien à Udayin, le roi de
Vatsa.

དེ་ནས་བད་སའི་རྒྱལ་པོ་འཆར་ཀས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཅང་མི་གསུང་བས་གནད་བར་ <«གཡང་» བག།> རིག་ནས།

Alors, Udayin, le roi de Vatsa, vit que le Bienheureux avait accepté
en ne lui disant rien. Puis,

Il fit acheminer dans le jardin du père de famille Ghoṣila tout le nécessaire à la vie
monastique qu'il offrit ensuite au Bouddha et à la saṅgha des moines pendant trois
mois. Le dernier jour, il offrit au Bienheureux un habit d'une valeur inestimable et deux
pièces de tissu à chacun des autres moines, puis il partit.

ཁྱིམ་བདག་གདངས་ལས་རིག་གི་ཀུན་དགའ་ར་བར་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་སྦྲར་ནས།

il fit porter (lit. se procurer) tout le nécessaire (lit. tous les
objets) dans le jardin du père de famille Ghoṣila et

སངས་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་ལ་ཆུ་བ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྟེན་ <«གཡང་» བཞེན། «ལི་» «ཤེ་» «རྩར་» «ཙྰ་» ཀྱིས།> བཀྱར་བྱས་

ནས།

il servit le Bouddha et le reste de la saṅgha des moines pendant
trois lunes pleines en [offrant] tout le nécessaire. Puis,

ཐ་མའི་ཉིན་པར་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ན་བཟའ་འབྲུམ་རི་བ་ཡུལ་ལོ། །

le dernier jour, il offrit au Bienheureux un habit [en étoffe] qui-
vaut-cent-mille[-kārshāpaṇa] (lit. de cent mille).

དགེ་སློང་གཞན་དག་ལ་ཡང་རེ་རེ་ལ་རས་རྩུང་རེ་ཡུལ་ནས་

Aux autres moines, il leur offrit à chacun une paire de tissus et
སོང་དོ། །

s'en alla.

Il revenait de temps à autre auprès du Bienheureux pour écouter le Dharma, après quoi
il ne manquait jamais de rendre hommage à l'honorable Piṇḍolabhāradvāja, la seule
personne dont il cultivait assidûment la compagnie.

དེ་ཡང་དུས་དུས་སུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཐད་དུ་སོང་ནས་

Quant à lui, il allait de temps en temps auprès du Bienheureux et

ཚོས་མཉུན་ <«གཡང་» «ཤེ་» ཉན།> པར་བྱེད་དོ། །

écoutait le Dharma.

བཅོམ་ལྷན་འདས་ལས་ཚོས་མཉུན་ནས་

Après avoir écouté le Dharma,

ལྷག་པར་ཡང་ཆོ་དང་ལྷན་པ་པིཾ་ལ་བར་རྩྭ་ཇི་འབའ་ཞིག་གི་ཐད་དུ་བསྟེན་ <«ཞོལ་» ཉན། «གཡང་» བཞེན།> བཀྱར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འགོ་བར་བྱེད་དོ། །

il allait expressément auprès de l'honorable Piṇḍolabhāradvāja et de
personne d'autre (lit. lui seul) pour lui rendre hommage.

Voyant ceci, les moines se demandèrent pour quelle raison le roi rendait-il visite à l'honorable Piṇḍolabhāradvāja, mais à personne d'autre. On leur raconta alors toutes les aventures du roi.

དེ་ནས་དག་སྒྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་མཐོང་ནས་

Ensuite, les moines virent ceci et

བེ་ཙོམ་

<«ལྟར་»«ཞིན་»«ཚོས།»>

ils se demandèrent pourquoi (lit. ils eurent un doute) et

ཁྱུ་ལ་པོ་འདི་ཅི་འདྲི་ཕྱིར། ཚེ་དང་ལྷན་པ་པོ་རྣམས་ལ་བ་རྒྱ་ཚེ་འབའ་ཞིག་ལ་ལྷག་པར་བཀྱར་སྟེ་བྱེད་ཞིག་

<«གཡུང་»«ལི་»«རྣམ་»ཞི།>

གྲུ་སྒྲུབ་ནས་

« Pourquoi ce roi rend-il expressément hommage à l'honorable Piṇḍolabhāradvāja et à personne d'autre (lit. lui seul) ? » se demandèrent-ils et

དེ་དག་གིས་གཏས་དེ་ཁྱེས་པར་བོས་སོ། །

on leur raconta (lit. ils entendirent) cette histoire dans les détails (lit. vastement).

« Vénérable, demandèrent-ils au Bienheureux, Udayin, le roi de Vatsa, se trouvait auprès de l'honorable Piṇḍolabhāradvāja avec des pensées malveillantes, à cause de quoi son halo de lumière a disparu et il menaçait d'être englouti dans le sol. Puis, au moment où il a empli son cœur de joie, cette lumière est réapparue et la crevasse s'est refermée. Comment est-ce arrivé ?

ཐོས་ནས་ཀྱང་

L'ayant entendue,

བེ་ཙོམ་ལྷན་པ་ལ་གསོལ་ཏེ་

<«ཙོམ་»>

ils demandèrent au Bienheureux et

འདི་སྐད་ཅེས་སྒྲུབ་སོ། །

dirent ceci : «

བཙུན་པ་

Vénérable,

བད་སའི་ཁྱུ་ལ་པོ་འཆར་ཀས་རབ་ཏུ་སྤང་བའི་སེམས་ཀྱིས། ཚེ་དང་ལྷན་པ་པོ་རྣམས་ལ་བ་རྒྱ་ཚེ་འཐོང་དུ་མཆིས་ནས།

Udayin, le roi de Vatsa, se trouvait auprès de l'honorable Piṇḍolabhāradvāja avec des pensées d'aversion et

གཞི་དེས་ན་དེའི་འོད་མ་མཆིས་པར་གྱུར་ཏེ་

à cause de ça (lit. sur cette base), la lumière a disparue et

དོགས་ལ་ཡང་དེ་ཉུ་ལྷན་པ་ལས།

il [allait] être englouti dans le sol, puis

གང་གི་ཚེ་དེས་སྒྲར་སེམས་དགའ་བ་བསྐྱེད་པ་

<«གཡུང་»«ལི་»«ལེ་»«རྣམ་»ལ། «ཙོམ་»པར།>

དེའི་ཚེ་འོད་དེ་ཡང་སྒྲར་བྱུང་བར་གྱུར་ལ།

au moment où il a à nouveau empli son cœur de joie, cette lumière est réapparue. Puis,

དོགས་པ་གསལ་པ་ཡང་སྒྲར་འབྱོར་པར་

<«གཡུང་»«ལི་»«ལེ་»«རྣམ་»ལ། «ཙོམ་»པར།>

གྱུར་པ་ལ།

<«གཡུང་»«ལི་»«ལེ་»«རྣམ་»ལ།>

གཞིགས་ལགས།

la crevasse (lit. le sol fendu) s'est refermée. Posez-y votre regard (lit. regardez). »

— Moines, répondit le Bienheureux, ce n'est pas la première fois que ceci arrive. Écoutez donc. Dans le passé, le roi Meru régnait dans la ville nommée Riz-Florissant.

Son règne était marqué par une abondance de richesses, de bonheur, de récoltes merveilleuses, de troupeaux et de sujets. Les conflits et les querelles étaient apaisées. Les disputes, les conflits internes, les voleurs, les cambrioleurs, les famines et les maladies avaient disparus. Le royaume regorgeait de riz, de canne à sucre, de vaches et de buffles. Ce roi régnait en accord avec le Dharma comme il aurait pris soin d'un fils unique qu'il aurait entouré de tous les soins.

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་བླུ་ལ་པ།

Le Bienheureux dit : «

དག་གི་སྣོད་དག་

Moines,

དེ་ནི་ད་ལྟར་འབའ་ཞིག་མ་ཡིན་ཏེ།

ceci, ce n'est pas uniquement maintenant [que ceci est arrivé].

འདི་ལྟར་འདས་པའི་དུས་ན་ཡང་གོང་ཁྱེར་འབྲས་འཕེལ་ཞེས་བྱ་བ་ན་རྒྱལ་པོ་ལྷན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱལ་པོ་བྱེད་དེ།

Similairement (lit. comme ceci), dans le passé aussi, le roi Meru régnait dans la ville nommée Riz-Florissant et

དེའི་རིང་ལ་འབྱོར་པ་དང་རྒྱས་པ་དང་བདེ་བ་དང་ལོ་ <«གཡུང་» «ལེ་» «ལོ་»> ལེགས་པ་དང་སྤྱོད་པོ་དང་མི་མང་པོས་ <«གཡུང་» «སྤྱོད་པོ་»> གང་བ་དང་། ཚྱོད་ <«གཡུང་» «བཟོད་པོ་»> པ་དང་

འཐབ་པ་ཞི་བ་དང་འབྲུག་པ་དང་ནང་འབྲུག་དང་ཚོམ་ <«གཡུང་» «ཚོ་»> རྒྱན་དང་སྤྱ་གེ་དང་ནད་ནས་ས་ <«སྤྱ་» «ཞོལ་» «རྒྱས་པ།»> མེད་པ་དང་།

pendant son règne, le [royaume] abondait de richesses, de bonheur, de récoltes fertiles, de troupeaux (lit. êtres/animaux) et de sujets. Les conflits et les querelles étaient apaisées. Il n'y avait pas de luttes, de luttes internes, de voleurs, de cambrioleurs, de famine ni de maladies. De plus,

འབྲས་ལྷ་ <«གཡུང་» «ལེ་» «ལོ་»> ལྷ་དང་བྱ་རམ་གཤིང་ <«གཡུང་» «ལྷ་» «ལྷ་»> དང་བ་ལང་དང་མ་ཉེ་ <«གཡུང་» «ཉེ་»> དང་ལྷན་པར་འདུག་སྟེ།

le royaume (lit. il) se trouvait en possession de riz, de cannes à sucre, de vaches et de buffles.

བྱ་བ་ཅིག་པ་ལྷུག་པ་ལ་བྱ་བ་བཞིན་དུ་ཚོས་བཞིན་དུ་ <«གཡུང་» «ལེ་» «ལོ་» «རྒྱར་» «ཚོ་» «ཞོལ་» «ཚོས་བཞིན་དུ་»> རྒྱལ་སྲིད་ <«གཡུང་» «སྲིད་པ།»> བྱེད་དོ། །

il régnait en accord avec le Dharma comme il aurait pris soin de son unique enfant bien-aimé.

Le prêtre-conseiller du roi prit une épouse quand il fut en âge de se marier. Son épouse et lui apprirent à se connaître par les jeux de la séduction. Ils commencèrent à s'aimer et laissèrent libre cours à leurs désirs. Un jour, elle tomba enceinte.

དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་དེའི་མདུན་ན་འདོན་དེས། ཐབས་རྒྱུ་བབ་པ་ལས་རྒྱུ་མ་སྤངས་ནས་

Ensuite, ce prêtre-conseiller de ce roi prit une épouse quand il arriva (lit. tomba) à l'âge de se marier et

དེ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཅེ་ཞིང་དག་ལ་ལ་དག་འཁྱུར་སྟེའི་པ་ལས་

avec elle, ils se divertirent, ils [apprirent] à s'aimer et laissèrent libre cours à leurs envies et de ce fait,

ཕྱིས་རེ་ཞིག་ན་དེའི་རྒྱུ་མ་ལ་བྱ་ཆགས་ནས་

plus tard, son épouse tomba enceinte et

Environ neuf mois plus tard, elle donna naissance à un fils bien proportionné, beau et agréable au regard. Lors des célébrations de sa naissance, il reçut un nom en accord avec sa caste. Le jeune enfant grandit grâce au lait, au yaourt, au beurre, au beurre clarifié et au beurre sur-clarifié dont il était nourri.

དེ་
 <«གཡང་»«པེ་»དཔ། «ཁྱ་»ན་ཤི།> ཟླ་བ་དགུ་ལྔ་མཆོད་པ་དང་
 après que soient passés neuf ou dix mois,
 བྱུང་བ་ཟུགས་བཟང་ཞིང་བཏྲ་ན་སྟག་ལ་མཛེས་པ་ཞིག་བཅས་ནས།
 un fils au corps harmonieux (lit. noble), qui était beau et agréable
 au regard naquit, et
 དེའི་བཅས་སྟོན་རྒྱས་པར་བྱས་ཏེ།
 la fête de sa naissance fut faite [de manière] grandiose (lit.
 vastement) et
 རིགས་དང་འཕུན་པར་མིང་བཏགས་
 <«གཡང་»བཏགས།> རྟས།
 on lui donna un nom en accord avec sa caste. Puis,
 འོ་མ་དང་ཞོ་དང་མར་དང་ཞུན་མར་དང་མར་གྱི་ཉིང་གུས་བསྐྱེད་བསྐྱངས་
 <«གཡང་»«པེ་»སྤིང་གུས་བྱེད་བསྐྱངས། «ལི་»«སྤར་»«ཙོ་»སྤིང་གུས་བྱེད་བསྐྱངས། «ཞོ་ལ་»སྤིང་ལུས་བྱེད་བསྐྱངས།> ཏི།
 il se développa au fil du temps grâce à du lait, du yaourt, du
 beurre, du beurre purifié (lit. fondu) et du beurre sur-purifié (lit.
 l'essence du beurre). Ainsi,

Quand il fut en âge d'étudier, il apprit à lire et à écrire. Il apprit la conduite et le
 comportement d'un brahmane, l'énonciation de *om*, l'énonciation de *bho*, l'hygiène, le
 rituel, la récolte des cendres, la manipulation du vase des ablutions, le Rg Veda, le Yajur
 Veda, le Sāma Veda et l'Atharva Veda. Il apprit aussi comment réaliser les rites
 sacrificiels, comment les faire réaliser, comment donner, comment faire recevoir,
 comment réciter et comment faire réciter. Ainsi, il devint un brahmane versé dans les
 six activités brahmaniques et maîtrisa progressivement les dix-huit sciences.

དེ་གང་གི་ཚེ་ཆེར་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་ཡི་གེ་དང་བྲམ་ཟེའི་སྟོན་ལམ་དང་སྟོན་པ་དང་ཨོ་
 <«གཡང་»སོག་ «པེ་»ཞོས།> ཞེས་བྱ་བ་དང་། སྟོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། གཙང་[28b]སྟོ་
 དང་ཚེ་ག་དང་། ཐལ་བ་སྒྲང་བ་དང་། སིལ་བ་ཐོགས་པ་དང་། རེས་བཅོམ་གྱི་རིག་བྱེད་དང་། མཚོན་སྟོན་གྱི་རིག་བྱེད་དང་། སྟན་
 <«ཙོ་»སྟོན།> ཚོག་གི་རིག་བྱེད་དང་།
 སྤིང་སྟུང་གི་རིག་བྱེད་དང་། མཚོན་སྟོན་བྱ་བ་དང་། མཚོན་
 <«གཡང་»«ལི་»«པེ་»«ཙོ་»ཞོས།> སྟོན་བྱེད་ཏུ་གཞུག་
 <«གཡང་»བཞུག།> པ་དང་། སྟོན་པ་དང་། སྒྲང་བ་དང་། ལ་
 ཏོན་བྱ་བ་དང་། ལ་ཏོན་སྟོན་ཏུ་གཞུག་པའི་ཐབས་བསྐྱབས་ནས།
 lorsqu'il eut grandi, il apprit les lettres, la conduite et le
 comportement d'un brahmane, l'énonciation de /om/, l'énonciation de /
 bho/, l'hygiène, le rituel, la récolte des cendres, la manipulation
 (lit. tenir) du vase [des ablutions], le Rg Veda, le Yajur Veda, le
 Sāma Veda, le Atharva Veda. [Il apprit aussi] comment réaliser les
 [rites] sacrificiels, faire réaliser les [rites] sacrificiels,
 donner, [faire] recevoir, réciter et faire réciter. Ensuite,
 ལས་རྟམ་པ་དྲུག་ལ་མཁས་པའི་བྲམ་ཟེར་བྱུང་ཏེ།
 il devint un brahmane versé dans les six activités brahmaniques et
 དེ་མཐར་གྱིས་རིག་པའི་གནས་བཅུ་
 <«གཡང་»«པེ་»«ཁྱ་»བཅོ་ «སྤར་»«ཙོ་»«ཞོ་ལ་»བཅོ་> བརྒྱད་ལ་བྱང་བར་བྱུང་ཏེ། །
 il maîtrisa progressivement les dix-huit sciences.

Lorsqu'il vit que son père régnait autant en accord qu'en désaccord avec la religion, et
 qu'à sa mort, il devra à son tour régner ainsi, il décida de délaisser la vie de famille pour
 partir s'établir dans la forêt. Il en demanda la permission à ses parents et prit congé
 d'eux. Dans la forêt, il développa les quatre concentrations méditatives et les cinq
 clairvoyances.

ཕྱི་
 <«གཡང་»«པེ་»ཕྱིས།> ཞིག་ན་དེས་བདག་གི་ཕ་ཚས་དང་། ཚས་མ་ཡིན་པས་རྒྱལ་སྤྱི་དཔལ་མཐོང་རྟོ། །
 Plus tard, il vit son père régner (lit. tenir le pouvoir royal) en

accord avec la religion et [aussi] en désaccord avec la religion.

མཐོང་ནས་ཀྱང་

L'ayant vu,

དེས་བསམས་པ་

il pensa : «

ཕ་ཤི་བའི་འོག་ཏུ་བདག་གི་ཅོད་ <«ཙོ»གི་ཅོད། «ཙོ»གིས་ཅོད།> བན་མེད་པའི་རྒྱལ་སྲིད་འཛིན་པའི་བར་དུ་བྱུང་གྱིས་ <«ཞོལ་»འབྱུང་གྱི།> |

Après le décès de mon père, ce sera mon tour (lit. mon intervalle) de régner sans couronne. De ce fait,

བདག་གིས་ཁྱིམ་ན་གནས་པ་བཏང་ལ་

je vais délaisser la vie de famille et

ནགས་འདབ་ཏུ་ <«གཡུང་»«ལེ»འདབ་ཏུ། «ལེ»«ཙོ»འདབ་ཏུ། «ཞོལ་»འདབས་སྟེ།> གནས་བཅའ་བར་བྱའོ་སྟུང་དུ་

je m'établirai dans la forêt »,

བསམས་ནས་

pensa-t-il. Puis,

ཕ་མ་ལ་ <«གཡུང་»—ལ།> གསོལ་དྲི་

il demanda [la permission] à ses parents et

ནགས་འདབ་ཏུ་ <«ཞོལ་»འདབས་སྟེ།> གནས་བཅས་སོ། |

il s'établit dans la forêt.

དེ་དོན་སོང་ནས་

Après qu'il y soit parti,

བསམ་ <«ལེ»«ཙོ»བསམས།> གཏན་བཞི་དང་མཐོན་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་དོ། |

il développa les quatre concentrations et les cinq clairvoyances.

Un jour, il décida de quitter la forêt pour aller au palais royal Riz-Florissant. Dans son parc d'agrément, son père lui construisit une hutte de branches et de feuilles et lui procura tout le nécessaire à la vie quotidienne. D'innombrables personnes commencèrent à le visiter régulièrement pour l'écouter enseigner.

དེ་ནས་ཕྱི་ཞིག་ན་དེ་ <«གཡུང་»«ལེ»«ལེ»«རྩྭ་»«ཙོ»«ཞོལ་»—དེ།> རྒྱལ་པོའི་པོ་བླ་འབྲས་འཕེལ་དུ་བྱིན་ནས།

Ensuite, plus tard, il partit au palais royal Riz-Florissant et

དེའི་ཕས་བྱ་དེའི་ཕྱིར་བདག་གི་སྤྱོད་མོས་ <«གཡུང་»བསྐྱེད་མོད། «ལེ»«ཙོ»བསྐྱེད་མོས། «ལེ»བསྐྱེད་མོས། «ཞོལ་»སྤྱོད་མོས།> ཚལ་དུ་ཡལ་ག་དང་ལོ་མའི་སྤྱིལ་པོ་ཕུབ་ནས་

son père construisit dans son parc d'agrément une hutte de branches et de feuilles pour son fils et

ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྟེན་བཀུར་བྱས་དྲི།

le servit [en lui donnant] tous les objets nécessaires [à la vie quotidienne]. Puis,

དེ་ལ་དུས་དུས་སུ་སྤྱོད་པ་ལ་པོ་ཆེ་འདོད་ཞིང་

d'innombrables (lit. une diversité de) personnes venaient régulièrement chez lui et

ཚོས་ཉན་པར་བྱེད་དོ། |

écoutaient le Dharma.

Quelques temps plus tard, le roi Meru, qui avait apprêté les quatre parties de son armée et partait à la chasse, vit la foule qui se dirigeait vers le parc d'agrément du prêtre-conseiller.

“Où vont toutes ces personnes ? demanda-t-il aux ministres.

— Dieu parmi les hommes, répondirent-ils, ce fils du prêtre-conseiller s'est retiré du

monde. Il possède maintenant de grands pouvoirs surnaturels. Il est fort puissant. Ces personnes vont lui rendre visite.”

དེ་ནས་ཕྱི་ཞིག་ན་རྒྱལ་པོ་ལྷན་པོས་དབྱང་གི་ཚྲིགས་ཡན་ལག་བཞི་པ་གོ་བསྟོན་། <«ཏ»བསྟོན།> རྣམ་

Ensuite, plus tard, le roi Meru apprêta à nouveau les quatre parties de son armée et

རི་དགས་ཤོར་ <«ཞྭ»བཞོར།> དུ་མོང་བ་དང་།

partit à la chasse. À ce moment,

རྒྱལ་པོས་སྒྲེ་བོ་ཕལ་པོ་ <«ཙ»ལ།> ཆེ་མདུན་ན་འདོན་གྱི་སྒྲིད་ <«གཡང»«ལི»«ཤེ»«ཙ»བསྒྲིད།> མོས་ཚལ་དུ་འདོང་བ་མཐོང་ངོ་། །

le roi vit que ces innombrables (lit. cette diversité de) personnes allaient vers le parc d'agrément du prêtre-conseiller.

མཐོང་ནས་ཀྱང་

L'ayant vu,

སྒྲེ་བོ་འི་ཚྲིགས་འདི་དག་གར་འདོང་ཞེས་

« Où va ce groupe de personnes ? »

དེས་སོ། །

demanda-t-il.

སྟོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གསལ་པ།

les ministres lui répondirent : «

ལྟ་

Deva,

མདུན་ན་འདོན་གྱི་བུ་དེ་རབ་དུ་བྱུང་སྟེ་

ce fils du prêtre-conseiller s'est retiré du monde et

དེ་ནི་རྩུ་འཕུལ་ཆེ་ཞིང་མཐུ་ <«ལི»«ཙ»མཐུལ།> ཆེ་བར་ཡང་ <«གཡང»«ལི»«ཤེ»«ཙ»«ཞྭ»ཡང་།> བྱུར་ཏེ་

il en est venu à [posséder] de grands pouvoirs surnaturels et [avoir] de grands pouvoirs. Puis,

འདི་དག་ནི་དེ་ལ་བཟླ་ <«གཡང»«ལི»«ཤེ»«ཙ»ལྟ།> «རྣམ་ལ་ཟླ།» <«ཞྭ»ལ།> བའི་སྒྲིད་དུ་མཆི་བ་ལགས་སོ། །

ces [personnes] sont [là] pour lui rendre visite. »

Regardant la foule, le roi pensa : “Il est quelqu’un que je porte aussi dans mon cœur, que j’apprécie, que je considère comme un précepteur, à qui je pense souvent. Moi aussi, je veux le voir.” Il se rendit lui auprès du sage, qui le vit et ne le reçut pas, et ne se leva même pas de son siège à son arrivée.

དེ་ནས་རྒྱལ་པོས་བསམས་པ།

Alors, le roi pensa : «

དེ་ནི་ང་ཡི་ <«རྣམ་»«ཞྭ»འདི།> ཡང་སྟིང་དུ་སྒྲགས་དང་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། མཁན་པོ་དང་དྲན་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱིས་ <«ཞྭ»ལ།>

Lui, il est aussi [quelqu’un que] je porte dans mon cœur (lit. il est agréable à mon cœur), [que] j’apprécie, [qui est] un précepteur [pour moi] et qui est [quelqu’un] à qui je pense. De ce fait,

ང་ཡང་དེ་བཟླ་བའི་ཕྱིར་འགྲོའོ་སྒྲུལ་དུ་

moi aussi, je vais le voir »,

བསམས་ནས།

pensa-t-il. Puis,

རྒྱལ་པོ་དེ་ <«ཙ»འི།> དང་སྟོང་ <«གཡང»«ལི»«ཤེ»«རྣམ་»«ཙ»«ཞྭ»+དེ།> གསལ་བ་དེར་སོང་བ་དང་།

le roi se rendit à l’endroit où était ce r̥ṣi. À ce moment,

དང་སྟོང་དེས་དེ་མཐོང་ནས་

ce r̥ṣi le vit et

བསྟུ་ཡང་མ་བསྟུ་ <«ཞྭ»བསྟུ།>

ne le reçut même pas (lit. même le recevoir, il ne le reçut pas),

ལངས་ཀྱང་མ་ལངས་སོ།

et ne se leva même pas (lit. même se lever, il ne se leva pas).

Voyant ceci, le roi fut pris d'une grande fureur. Il décida d'aller couper la tête du sage, qui était le fils du prêtre-conseiller de son royaume, et qui n'avait pourtant pas daigné le recevoir ni même se lever à son arrivée.

དེ་ནས་དེ་མཐོང་མ་ཐག་ཏུ་རྒྱལ་པོ་དེ་ཁྲོ་བ་ཆེན་པོས་ནོན་ནས།

Ensuite, dès qu'il eut vu ceci, le roi fut écrasé par une grande colère et

འདི་དེ་ཡི་ <«ཞུལ་»> ཡུལ་ན་འདུག་པའི་ <«གཡུང་»> ལ། «ཡི་» «པེ་» «རྒྱ་» «ཙོ་» ལ། <«ཞུལ་»> མ་དུན་ན་འདོན་གྱི་བྱ་ཡིན་ལ།

« Lui, il est le fils du prêtre-conseiller de mon royaume (lit. pays/région), et

ང་འོངས་ན་བསུ་ཡང་མ་བསུ་ <«ཞོ་ལ་»> བསུ་ས་

il ne m'a même pas reçu lorsque je suis arrivé,

ལངས་ཀྱང་མ་ལངས་ཀྱིས་ <«ཞོ་ལ་»> གྱི།

il ne s'est même pas levé non plus. Donc

འདིའི་མགོ་བོ་བཅད་དེ་

je vais couper sa tête et

བོར་རྩམ་དུ་

je la jeterai »,

Au moment où ces pensées traversaient son esprit, la lumière que son corps émettait disparut et le sol se fendit devant lui. Il menaçait de sombrer sous terre. Terrifié, le roi comprit que le sage possédait de grands pouvoirs surnaturels, qu'il était très puissant. Désormais heureux d'être en présence d'un tel être,

བསམས་པ་དང་།

pensa-t-il. Alors,

རྒྱལ་པོ་དེའི་ལུས་ལས་འོད་འབྱུང་བ་དེ་དེས་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་ཏུ་འོད་མེད་པར་གྱུར་ཏོ།

la lumière que le corps de ce roi émanait a disparue au moment où il a développé cette pensée.

ས་ཡང་གས་ཏི་

Le sol se fendit aussi et

དེར་རྩལ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་

il était sur le point d'y sombrer. À ce moment,

དེ་མཐོང་མ་ཐག་ཏུ་རྒྱལ་པོ་དེ་འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་ཏི།

dès qu'il vit ceci, ce roi généra une grande peur et

ངང་སྔོང་དེ་ལ་འདི་ནི་རྩུ་འབྲུལ་ཆེ་ཞིང་

à propos de (lit. à) ce r̥ši, « Il [possède] de grands pouvoirs surnaturels et

མཐུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་ནོ་སྐྱེས་ནས་

il est quelqu'un d'une grande puissance », pensa-t-il. Puis,

དགའ་བ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་སོ།

il ressentit une grande joie [à son égard].

il se prosterna aux pieds du sage et lui demanda pardon. “Grand roi, lui répondit le sage, je vous pardonne volontiers, mais demandez-donc pardon à votre propre esprit.”

དེ་ནས་དེས་དེའི་ཀླད་པ་ལ་ཕྱག་འཆིལ་ནས་

Ensuite, il se prosterna à ses pieds et

བཞོན་པ་གསོལ་དྲི།

demanda son pardon.

དེ་ནས་ངང་ཕྱིར་གིས་སྒྲུས་པ།

Alors, le ṛṣi dit : «

རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་

Grand roi,

ངས་ནི་བཞོན་མོད་ཀྱི་

moi, je vous pardonne, mais

འོན་ཀྱང་རང་གི་སེམས་ལ་བཞོན་པ་གསོལ་ཅིག་ཅེས་

par contre (lit. pourtant), demandez pardon à votre propre esprit »,

བྱས་སོ།

dit-il.

Le roi prit peur :

“Sage, risquerais-je d’être détrôné ou de mourir ?

— Grand roi, n’ayez pas peur, répondit-il. Vous ne serez pas détrôné et vous ne risquez pas non plus de mourir. Pourtant, des pensées malveillantes envers moi vous ont traversé. C’est pourquoi votre lumière a disparu et le sol s’est ouvert. Grand roi, si vous emplissez à nouveau votre cœur de joie à ma pensée, votre lumière réapparaîtra.”

Entendant ceci, le roi emplit son cœur de joie à la pensée du sage et sa lumière réapparut. Le sol se referma aussi.

དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་སྐྱག་ནས་

Ensuite, le roi prit peur et

ངང་ཕྱིར་དེའི་སྒྲུས་པ།

dit à ce ṛṣi : «

ངང་ཕྱིར་

Ṛṣi,

བདག་རྒྱལ་སྲིད་ལས་ཉམས་པ་འཕ་སྟོག་གི་བར་ཆད་དུ་མི་འགྱུར་ལགས་གང་།

risquerais-je de déchoir du [rang] de roi ou d’avoir un obstacle à ma vie ? »

ངང་ཕྱིར་གིས་སྒྲུས་པ།

Le ṛṣi dit : «

རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་

Grand roi,

ས་སྐྱག་ཤིག་།

n’ayez pas peur.

ཁྱོད་རྒྱལ་སྲིད་ལས་ཀྱང་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་ལ་

Vous ne serez pas déchu du [rang] de roi, et

སྟོག་གི་བར་ཆད་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་རོ།

vous n’aurez pas d’obstacle à votre vie non plus.

དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་

Ceci étant,

ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་ལ་སེམས་སྤང་བར་བྱས་པ་དེས་ན་ཁྱོད་ཀྱི་འོད་དེ་མེད་པར་གྱུར་ལ་

puisque vous avez eu de l’animosité envers moi, pour cette raison

votre lumière a disparu et
ས་ཡང་གསལ་པར་གྱུར་ཏོ། །

le sol s'est fendu.

ཀྱུལ་པོ་ཆེན་པོ་

Grand roi,

ཁྱོད་ཀྱིས་སྤར་བདག་ལ་དགའ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་ན་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་འོད་དེ་སྤར་སྤྱ་མཁོ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །

si vous emplissez à nouveau votre cœur de joie à ma pensée, votre
lumière réapparaîtra comme auparavant. »

དེ་ནས་དེ་ཐོས་མ་ཐག་དུ་ཀྱུལ་པོ་དེས་རྒྱུང་དེ་ལ་སེམས་དགའ་བ་སྐྱེས་ནས།

Ensuite, dès qu'il eut entendu ceci, le roi emplit son cœur de joie à
la pensée du ṛṣi et

དེའི་འོད་དེ་སྤྱ་མཁོ་བཞིན་དུ་བྱུང་བར་གྱུར་ལ།

sa lumière réapparut comme auparavant et

ས་ཡང་སྤར་འབྱུང་བར་གྱུར་ཏོ། །

le sol se referma comme avant.

Voyez-vous, moines, celui qui était le sage est aujourd'hui Piṇḍolabhāradvāja. Celui qui
était le roi Mérou est aujourd'hui Udayin, le roi de Vatsa.

དགེ་སློང་དག་

Moines,

ཇི་སྙམ་དུ་སེམས།

qu'en pensez-vous ?

དེའི་ཆོ་རྒྱུང་སྤར་དུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བོ་ཁྱོད་ལ་བར་སྐྱེ་འདི་ཉིད་ཡིན་ནོ། །

À cette époque, celui qui était le ṛṣi est Piṇḍolabhāradvāja lui-
même.

ཀྱུལ་པོ་ལྷན་པོར་གྱུར་པ་དེ་ནི་བད་སའི་ཀྱུལ་པོ་འཆར་ཀ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ།

Celui qui était le roi Meru est Udayin, le roi de Vatsa lui-même. De
plus,

À cette époque, ses pensées malveillantes ont fait disparaître son halo de lumière. Le sol
s'est aussi ouvert. Puis, au moment où son cœur fut à nouveau empli de joie, le halo de
lumière est réapparu et la crevasse s'est refermée.

དེའི་ཆོ་ཡང་འདིས་དེ་ལ་སེམས་སྤར་བར་བྱས་པས་དེའི་འོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་མེད་པར་གྱུར་ལ།

à cette époque aussi, il a eu de l'animosité envers lui à cause de
quoi son halo de lumière a disparu et

ས་ཡང་གསལ་པར་གྱུར་ཏོ། །

le sol s'est fendu.

གང་གི་ཆོ་ཕྱིར་སེམས་དགའ་བ་བསྐྱེད་པ་དེའི་ཆོ་ནི་འོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་ཡང་བྱུང་ལ།

Au moment où son cœur fut à nouveau empli de joie, ce halo de lumière
est réapparu, puis

ས་གསལ་པ་ཡང་ཕྱིར་འབྱུང་བར་གྱུར་ཏོ། །

la crevasse (lit. le sol fendu) s'est refermée comme avant.

À notre époque aussi, ses pensées malveillantes ont fait disparaître sa lumière et le sol
s'est ouvert. Comme précédemment, au moment où son cœur fut à nouveau empli de
joie, sa lumière est réapparue et le sol s'est refermé. »

ད་ལྟར་ཡང་འདིས་དེ་ལ་སེམས་སྤང་བར་བྱས་པས་འདིའི་འོད་ཀྱང་མེད་པར་གྱུར་ལ་

Maintenant aussi, il a eu de l'animosité envers lui à cause de quoi sa lumière a disparu et

ས་ཡང་གས་སོ།

le sol s'est aussi fendu.

གང་གི་ཚེ་འདིས་དེ་ལ་སེམས་དགའ་བ་བསྐྱེད་པ་དེའི་ཚེ་ནི་འདིའི་འོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡང་བྱུང་བར་གྱུར་ལ་

Au moment où son cœur fut à nouveau empli de joie, son halo de lumière est réapparu et

ས་གས་པ་ <«གཡང་»«ཐི་»«པེ་»«སྤང་»«ཙོ་»«ཞོལ་»—གས་པ།> ཡང་འབྱོར་བར་གྱུར་ཏོ། །

la crevasse (lit. le sol fendu) se referma (lit. recolla).